

Manuál verejných priestorov

Princípy a štandardy vonkajších terás

v 1.02

Obsah

4 Úvod

6 Zonácia mesta

6 Schéma

8 Všeobecné princípy

12 Zásady umiestňovania v priestore

20 Zásady umiestňovania podľa povrchov

26 Dizajn

34 Zimné terasy

40 Technické detaily

42 Modelové situácie

44 Terasa na chodníku / Pešej zóne / Námestí

46 Terasa a komunikácie

49 Terasa a zeleň

50 Terasa a prvky verejného priestoru

51 Ostatné situácie

52 Príklady dobrej a zlej praxe

56 Prílohy

57 Žiadosť o zaujatie verejného priestranstva

60 Bibliografia

62 Spracovateľský kolektív

Úvod

„Cieľom je stanovenie základných pravidiel a podmienok navrhovania a umiestňovania exteriérových terás s ohľadom na mestské prostredie a jeho prvky.“

Exteriérové terasy sú významnou formou aktívneho využívania verejných priestorov. Ich funkcia je prevažne na účely konzumácie jedál a nápojov, ako rozšírenie interiérových priestorov prevádzok. Využívané sú nielen na frekventovaných námestiach a uliciach, ale aj v rekreačných a oddychových plochách. V rámci nášho podnebia sa jedná zväčša o sezónne využívanie exteriérových terás. Dokument sa však okrem letnej sezóny zaoberá aj zimnou sezónou, ktorá má pre nepriaznivé vplyvy počasia, špecifické požiadavky.

Zásady navrhovania exteriérových terás na území mesta Bratislava definujú exteriérové sedenie vo verejnom priestranstve a upravujú podmienky umiestňovania exteriérových terás na pozemkoch mesta Bratislava.

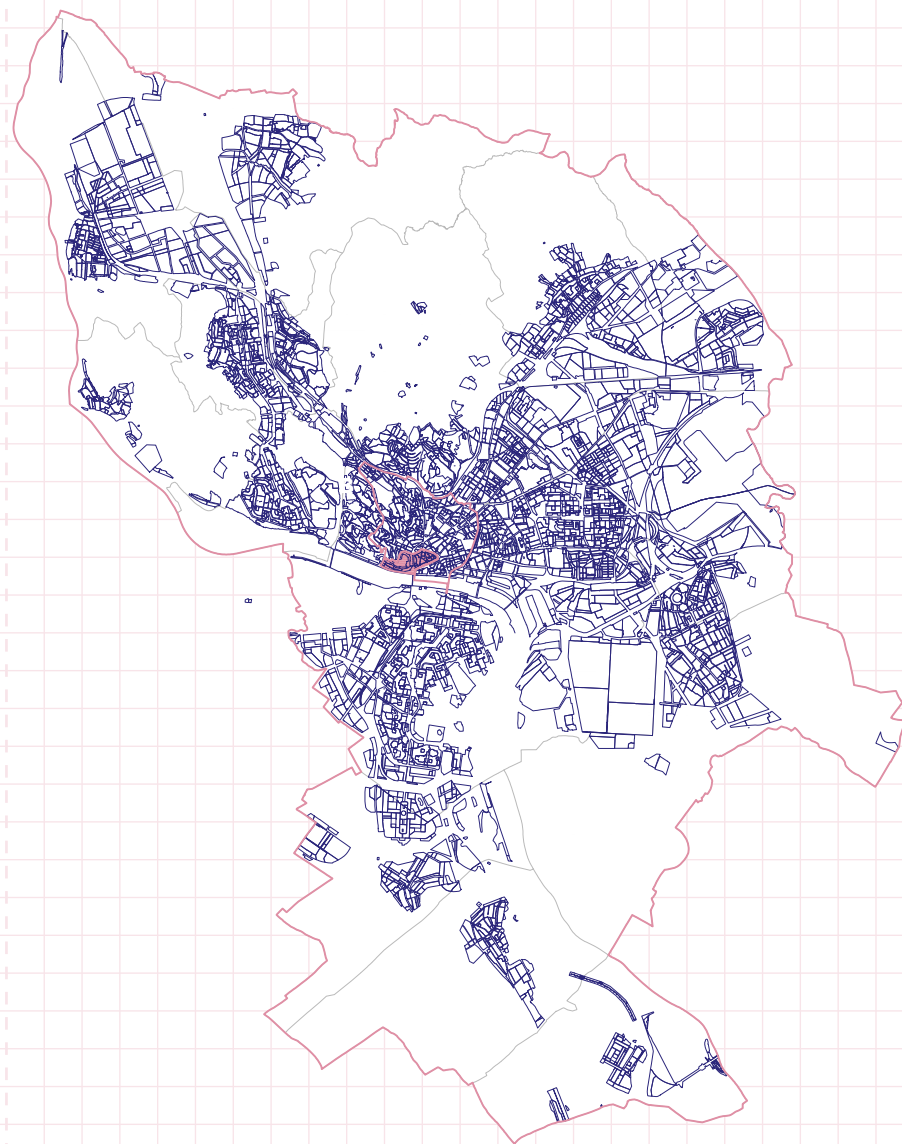
Cieľom dokumentu je stanovenie základných pravidiel a podmienok navrhovania a umiestňovania exteriérových terás s ohľadom na mestské prostredie a jeho prvky. Exteriérové terasy musia svojim umiestnením a prevedením rešpektovať kompozíciu urbánnej štruktúry, architektúru objektov, vzrastlú a drobnú zeleň, vybavenie verejného priestoru, jeho inkluzívnosť, miestne komunikácie, pohyb chodcov a cyklistov a ďalšie faktory svojho bezprostredného okolia. Zámerom dokumentu je aj nastavovanie všeobecného konštrukčného a materiálového riešenia exteriérových terás a ich vzhľadu so snahou minimalizovania negatívnych vplyvov na mestské prostredie.

Stanovenie zásad a pravidiel pre exteriérové terasy je ďalším zo systematických postupov mesta, ako žiadateľom zjednodušiť a zrýchliť proces žiadostí o povolenie umiestnenia exteriérových terás.

Zonácia mesta

Schéma – celé mesto

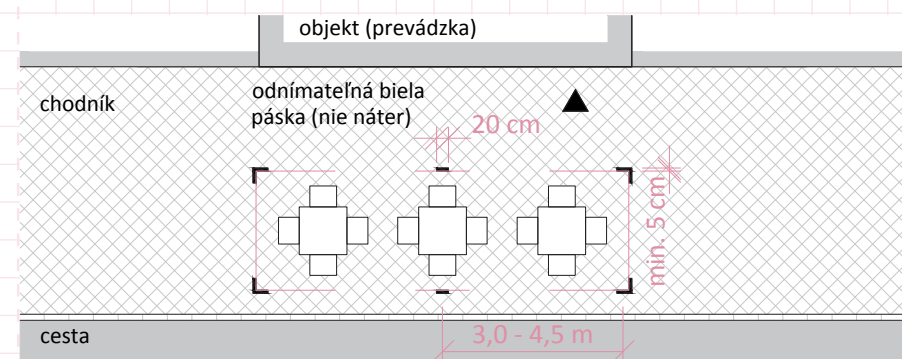
Zásady navrhovania exteriérových terás sú vo všeobecných požiadavkách unifikované na celé územie mesta. Detailmi sa odlišuje len centrálna mestská zóna (CMO) a pamiatková rezervácia historického centra mesta (PR). Tie sú regulované v samostatných dokumentoch: Zásady ochrany pre vybrané sektory pamiatkovej rezervácie (KPÚ 2012) a Zásady ochrany pamiatkového územia Pamiatková zóna Bratislava – centrálna mestská oblasť (KPÚ 2015). Lokalizáciu týchto zón zobrazuje schéma zonácie celého mesta:

Všeobecné princípy

Pre umiestňovanie a navrhovanie exteriérových terás na verejných priestranstvách platia **všeobecné pravidlá**, ktoré je nutné rešpektovať za každých podmienok:

- Terasa musí **rešpektovať prostredie**, v ktorom sa nachádza a prispôbiť sa mu svojím tvarom, charakterom, veľkosťou a materiálovo-farebným riešením.
- **Nesmie byť dominantným prvkom** vo verejnom priestore a svojím vzhľadom nesmie narúšať existujúcu architektúru a prírodné prostredie.
- Umiestnenie **terasy pred objektom** musí zabezpečovať bezkolízny vstup do prevádzky a umožňovať čistenie komunikácie, zásobovanie, odvoz odpadu, atď.
- Umiestnenie terasy **nesmie zasahovať do vodorovného dopravného značenia** (cyklotrasy, vodiace línie pre nevidiacich, prechody, ap.). Zároveň musí umiestnenie terasy rešpektovať všetky **technické prvky a mobiliár**, ktoré sa nachádzajú v jej blízkosti (podrobnejšie v časti *Modelové situácie*).
- V prípade umiestnenia terasy na **miestnej komunikácii**, alebo na parkovacích miestach, musí byť terasa ohradená tak, aby bol zamedzený priamy vstup osôb na vozovku, pričom vstup a výstup na terasu môže byť len z pešej komunikácie. Zároveň musí byť zachovaný odstup **min. 0,5 m** od okraja miestnej komunikácie.
- Plocha terasy musí byť počas doby svojho umiestnenia vždy **priestorovo vymedzená**, a to buď. odnímateľnými kontrastnými bielymi pásikmi (lepiaca páska), konštrukciou (pódium) alebo ohradením. Priestorové vymedzenie musí umožňovať bezbariérový vstup. Daný typ vymedzenia musí rešpektovať podmienky konkrétnej situácie podľa plochy na ktorej je umiestnená.

- Pri navrhovaní letných terás v blízkosti obytných domov je treba zohľadňovať ich umiestnenie tak, aby bola zachovaná **dostatočná vzdialenosť letnej terasy od okien obytných domov** v horizontálnom alebo vertikálnom smere. Táto vzdialenosť musí umožňovať dostatočný rozptyl pachových látok (napr. tabakový dym).

- Súčasťou terás sú aj jednotlivé **prvky** ktoré vytvárajú jej funkčnú náplň. Patrí medzi nich najmä:
 - konštrukcia terasy/pódium** (uchytenie, rám, podlaha)
 - ohradenie** (zábradlie, kvetináč, mobilná zeleň)
 - tienenie – prestrešenie** (slnečník, markíza, ľahká textília, pergola)
 - mobiliár** (sedenie, stoly, doplnkový mobiliár)
 - informačné nosiče** (stojany, nosiče, menu)
 - technické vybavenie** (ventilátor, plynový/elektrický ohrievač, osvetlenie)
- Medzi prvky ktorých umiestnenie v rámci terás sa považuje za **neprípustné** patria najmä:
 - drobné zariadenie prvky** (bar, výčapné zariadenie),
 - audio a vizuálne zariadenia** (reprodukcia hudby, televízne obrazovky)
 - technické zariadenia** (chladničky, vonkajší plynový gril, vonkajší zdroj elektrickej energie – generátor)
 - externé napojenie na technické siete** (voda, odpad, plyn)
- Pre navrhovanie exteriérových terás v **pamiatkovej rezervácii Bratislava (PR)**, resp. v časti **Pamiatková zóna Bratislava – centrálna mestská oblasť (CMO)**, je nutné rešpektovať: *Zásady ochrany pre vybrané sektory Pamiatkovej rezervácie Bratislavy (KPÚ 2012)* , *Zásady ochrany pamiatkového územia Pamiatková zóna Bratislava – centrálna mestská oblasť (KPÚ 2015)*. Tento dokument princípov a štandardov exteriérových terás, vychádza z daných dokumentov, dopĺňa ich a vo svojom znení ich nenahrádza.
- Povinnosťou prevádzkovateľa zariadenia, ktorý produkuje hluk, infrazvuk a vibrácie je zabezpečiť, aby **expozícia hluku na obyvateľov a ich prostredie neprekročila najvyššie prípustné hodnoty** pre deň, večer a noc a súčasne zabezpečiť ich objektivizáciu a hodnotenie. Bližšie podmienky a hladiny hluku určuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v zn. n. p.

01 Príklad vhodnej praxe pri vytvorení terasy s kombináciou využitia spevnených plôch a konštrukcie na zelených plochách s citlivým prístupom k svojmu okoliu. Bratislava, Na riviére

02 Neprípustné osadenie dekoratívneho prvku, ktorý nemá žiadnu funkciu v priestore terasy. Bratislava, Panenská ulica

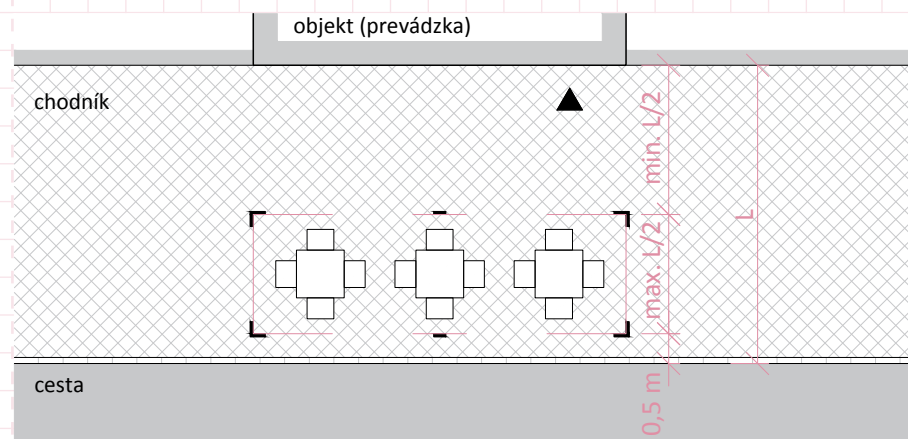
03 Vhodný príklad ako v priestoroch peších zón a námestí zachovávať jednoduchý vzhľad terás s rešpektovaním historického prostredia a dokumentov PR a CMO. Bratislava, Hlavné námestie

Štandardy umiestňovania v priestore

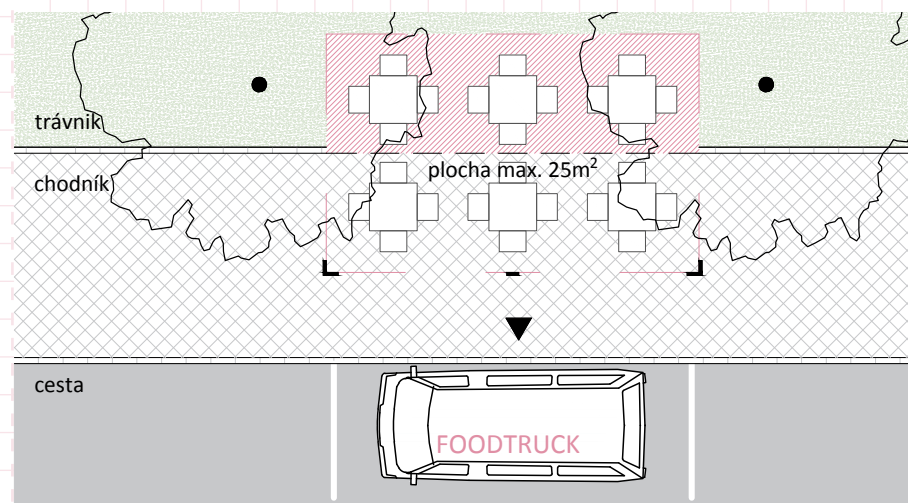
Exteriérové terasy sa pri umiestňovaní vo verejnom priestore musia riadiť základnými požiadavkami:

Všeobecné priestorové zásady

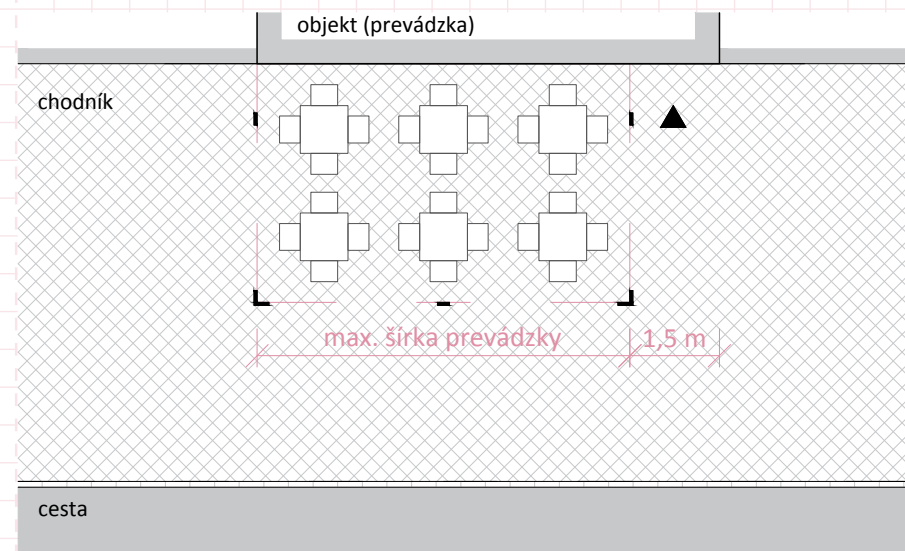
- **Celková plocha** terasy, resp. terás na námestiach a peších zónach nesmie prekročiť 50 % celkovej výmery spevnenej plochy pre peších v danom území.
- **Celková šírka** terasy, resp. terás, nesmie presiahnuť viac ako $\frac{1}{2}$ celkovej šírky komunikácie.

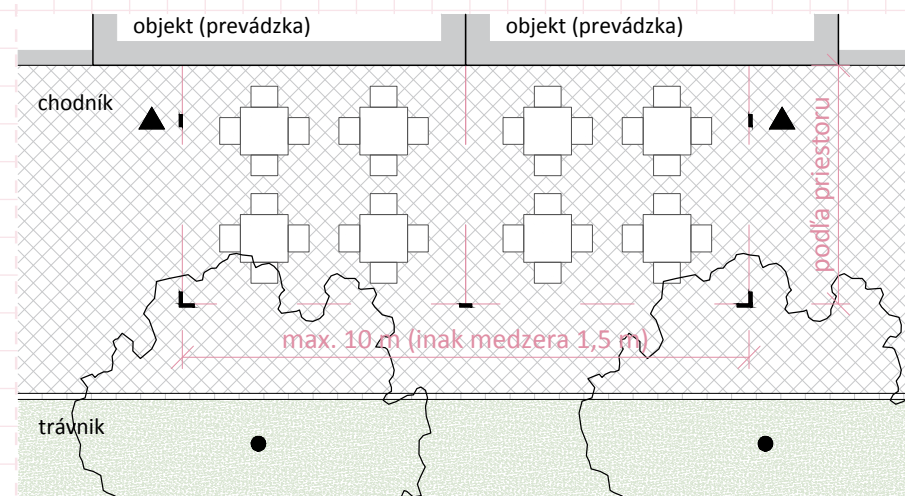
- Maximálna plocha terasy **ambulantných predajcov** je 25 m² bez ohľadu na veľkosť prevádzky a na typ povrchu, na ktorom je umiestnená.

- Terasa sa môže umiestňovať maximálne na veľkosť **šírky fasády objektu prevádzky**. Veľkosť terasy nesmie presahovať cez šírku iného objektu/ prevádzky, ak s tým daný objekt/prevádzka nesúhlasí. V prípade umiestnenia terasy v prírodnom prostredí, alebo mimo pravidelnej uličnej siete (ak sa v tesnej blízkosti nenachádza iná prevádzka) môže súhlas o väčšiu šírku terasy dať vlastník pozemku v mieste rozšírenia.

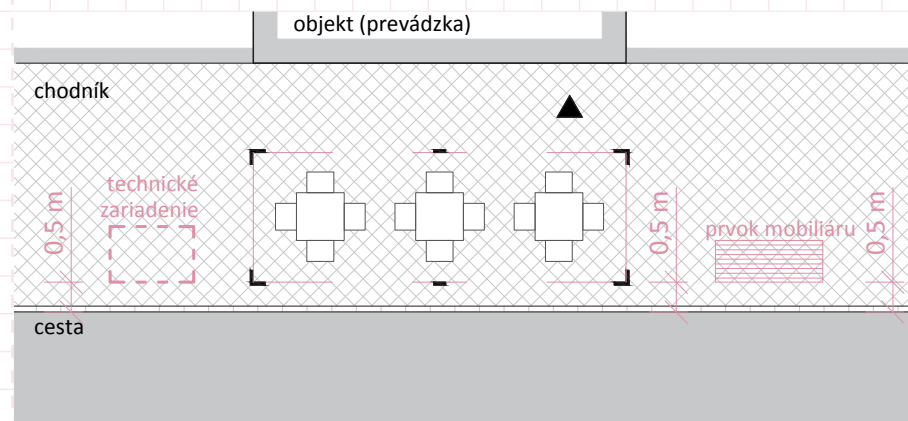

- Maximálna dĺžka za sebou nasledujúcich **terás viacerých prevádzok bez prerušenia** je 10m, v prípade ak je dĺžka väčšia ako 10 m, je potrebné vytvoriť priechod medzi terasami s minimálnou šírkou 1,5 m.

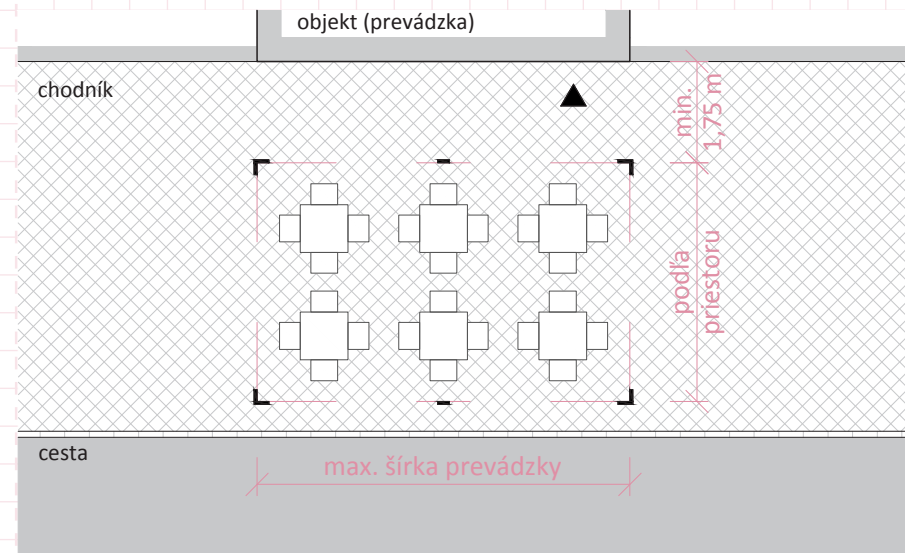
Vzdialenosť od rozhrania:

- Ak sú terasy umiestnené na chodníku, sú väčšinou umiestňované pozdĺž komunikácií. Podľa STN 73 6110 je nutné dodržať minimálnu priechodnú šírku chodníka. **Štandardná vzdialenosť akýchkoľvek prvkov mobiliáru od okraja vozovky je 0,50 m.** V prípade umiestnenia terasy na **miestnej komunikácii** alebo na parkovacích miestach, musí byť terasa ohradená tak, aby bol zamedzený priamy vstup osôb na vozovku, pričom vstup a výstup na terasu môže byť len z pešej komunikácie. Zároveň musí byť zachovaný odstup **min. 0,5 m** od okraja miestnej komunikácie.

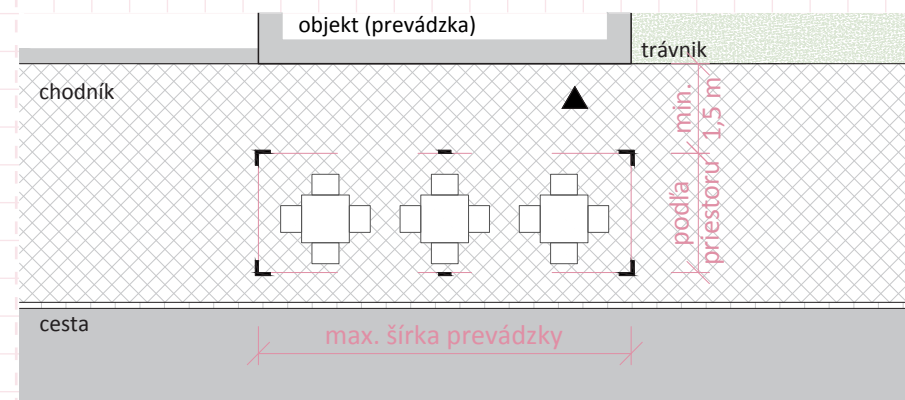

Priechodná šírka chodníka:

- Na peších komunikáciách musí byť po umiestnení terasy zachovaná **minimálna priechodná šírka** v zmysle **STN 73 6110**:
 - 1,75 m** – ak hranicu tvorí pevná súvislá prekážka (objekt, oplotenie, múr, ap.).

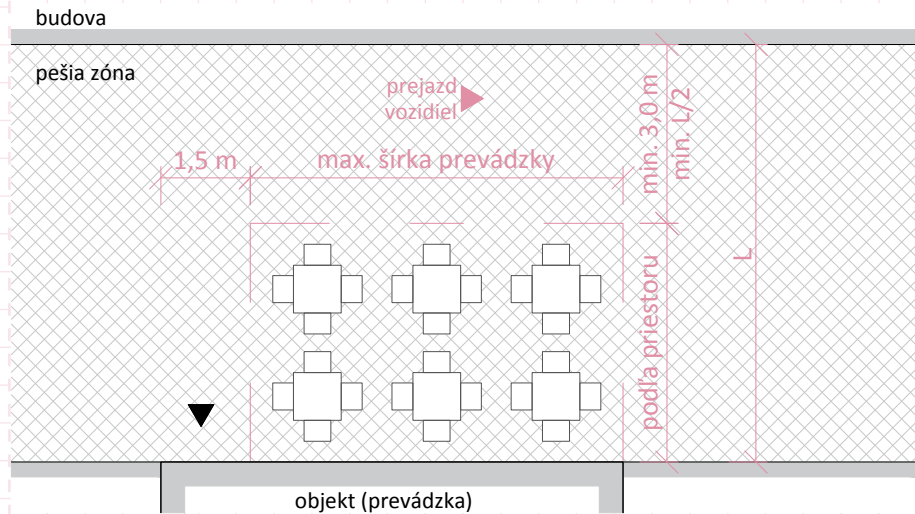

- 1,50 m** – ak hranicu tvorí voľné priestranstvo, ktoré nie je ohraničené pevnou vertikálnou prekážkou (zeleň, zelený pás, nespevnená alebo spevnená neoploštená plocha, ap.).

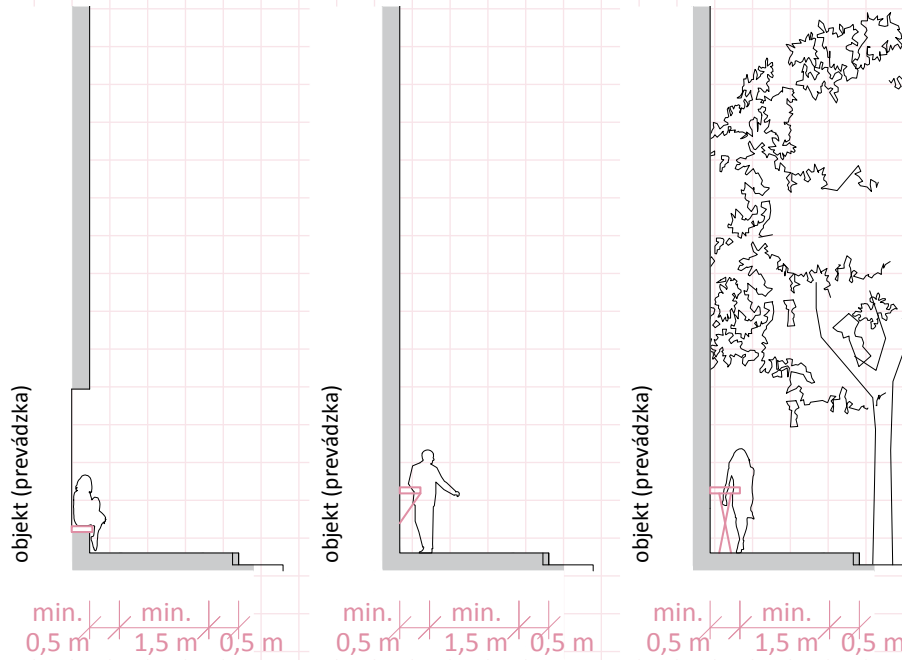

- 1,75 m** – ak hranicu v rámci jedného riešeného úseku ulice tvoria aj pevné prekážky, aj úseky voľného priestranstva, berie sa akoby ju tvorila pevná prekážka.
- V prípade peších trás s vysokou intenzitou alebo s výraznými prekážkami na komunikácii, sa bude prihliadať aj na tieto okolnosti a môže dôjsť k **rozšíreniu minimálnej požadovanej šírky**.

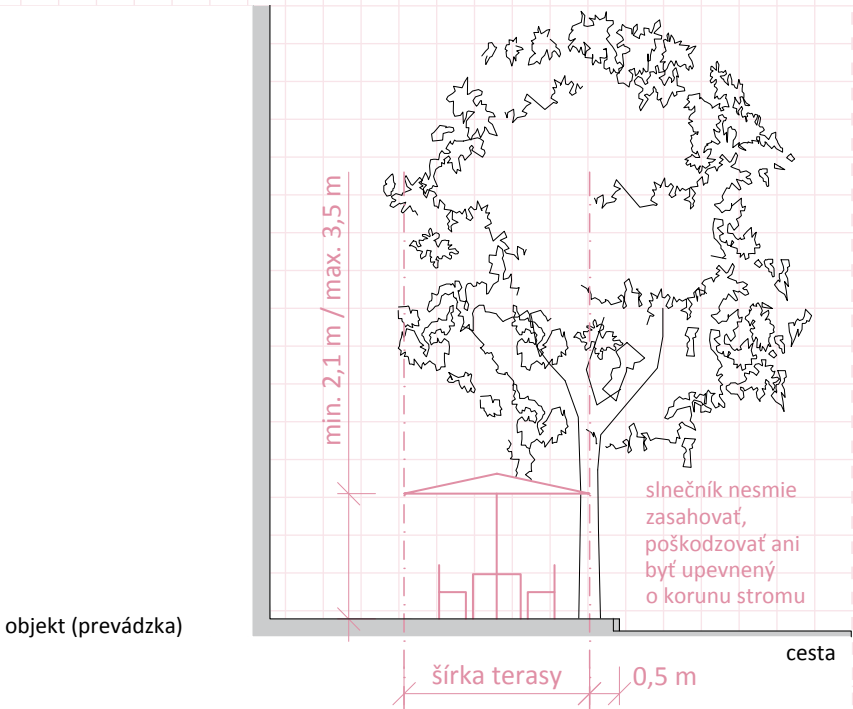
- **Pešia zóna** = min. priechodná šírka **3 m** (pre prejazd hasičských vozidiel, sanitiek a vozidiel polície).

- **Minimálne veľkosti terás** vychádzajú zo stiesnených podmienok na chodníku a sú tvorené nasledovnými prípadmi, pričom vždy platí pravidlo o minimálnej priechodnej šírke chodníka:
 - Sedenie v parapete okna
 - Pultové státie na fasáde
 - Modul 500 mm a menší (stolový) pri fasáde

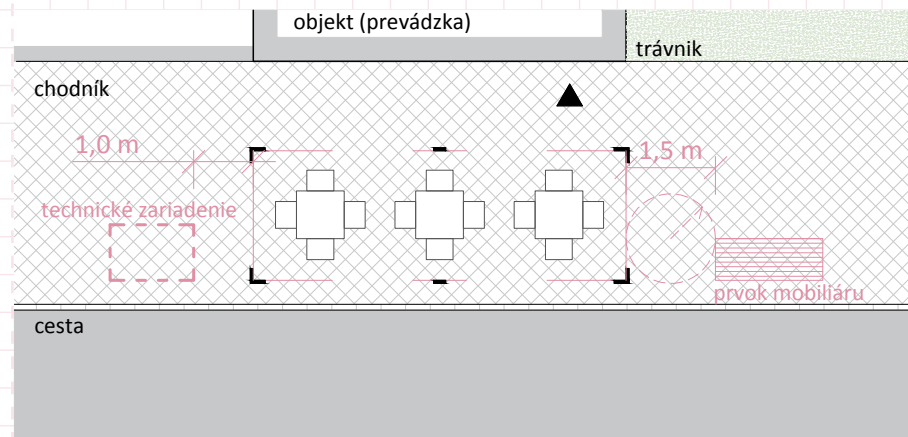

- **Podchodná výška** pod tienením musí byť min. 2,1 m a pôdorysný priemet tienenia nesmie presahovať pôdorys terasy. Zároveň nesmie tienenie zasahovať do koruny drevín.

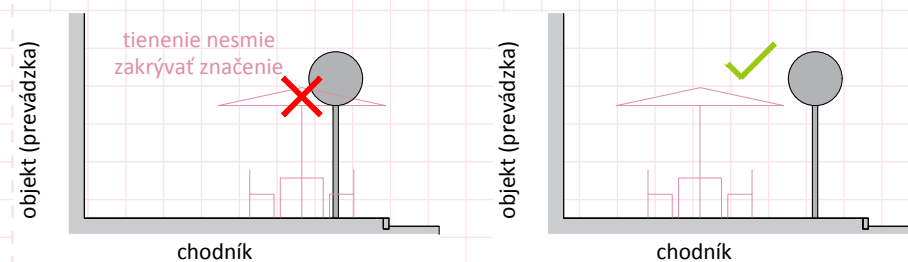
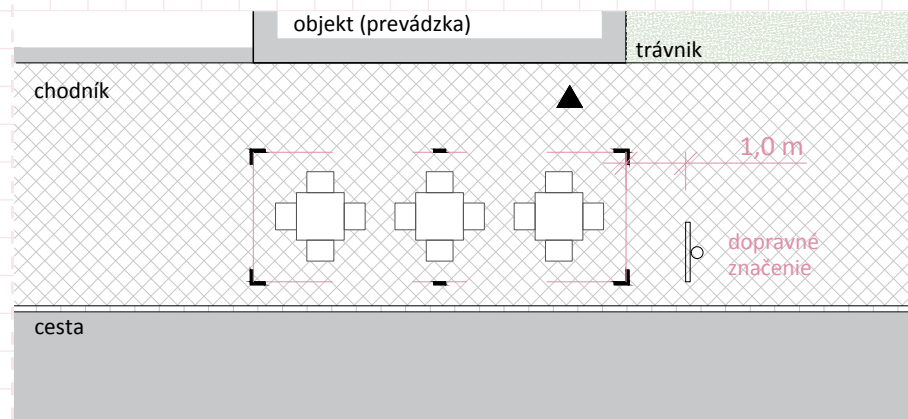

Vzťah s inými prvkami verejného priestoru:

- **Terasa pri mestskom mobiliári/technickom vybavení a inžinierskych sieťach**
 - Odstup min. 1,5 m od krajnej hrany mobiliárového prvku (lavičky, smetný kôš, stojan na bicykle, citylight, atď.).
 - Odstup min. 1 m od daného zariadenia a s možnosťou prístupu a obslužnosti zariadenia.

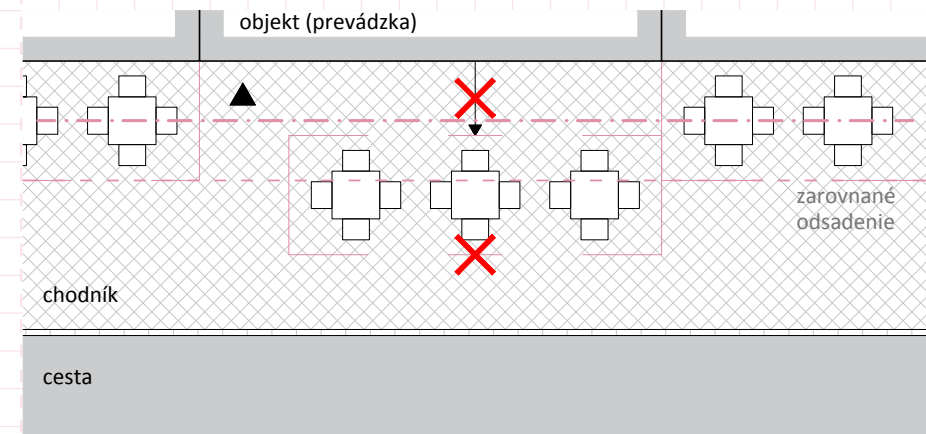

- **Terasa pri dopravnom značení**
 - Odstup min. 1 m od daného zariadenia s umiestnením tienenia tak, aby nezakrýval žiadnu časť z dopravného značenia.

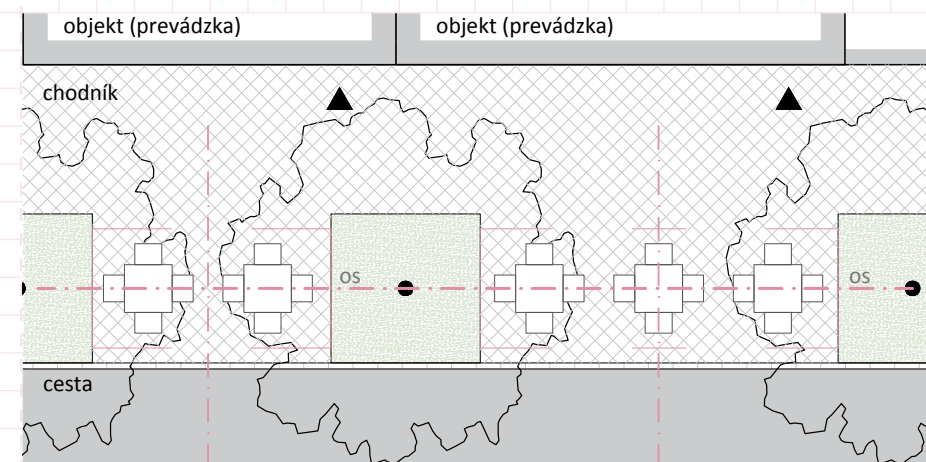

Kompozícia:

- Pri umiestňovaní terás vo verejnom priestore je dôležité zohľadňovať celkovú kompozíciu daného priestranstva.
- Prvky mobiliáru ako také by mali vytvárať pás mobiliáru a zelene (PMZ) v jednej línii s komunikáciami a takto zjednocovať a spriehľadniť verejný priestor. V prípade umiestnenia viacerých terás na chodníku je nutné dodržať ich jednotnú líniu (zarovnanie).

- **Jednotlivé prvky mobiliáru, vrátane terasového sedenia, by sa mali osádzať súmerne s osou verejného priestoru, určenou napríklad stromoradiím.** Tento princíp, ktorý zdôrazňujeme v Princípoch a štandardoch, je významným krokom k spriehľadneniu verejného priestoru, k zvýšeniu jeho funkčnosti ako i estetickéj kvality a k skvalitneniu jeho užívateľského komfortu pre všetky vrstvy obyvateľstva.

Štandardy umiestňovania podľa povrchov

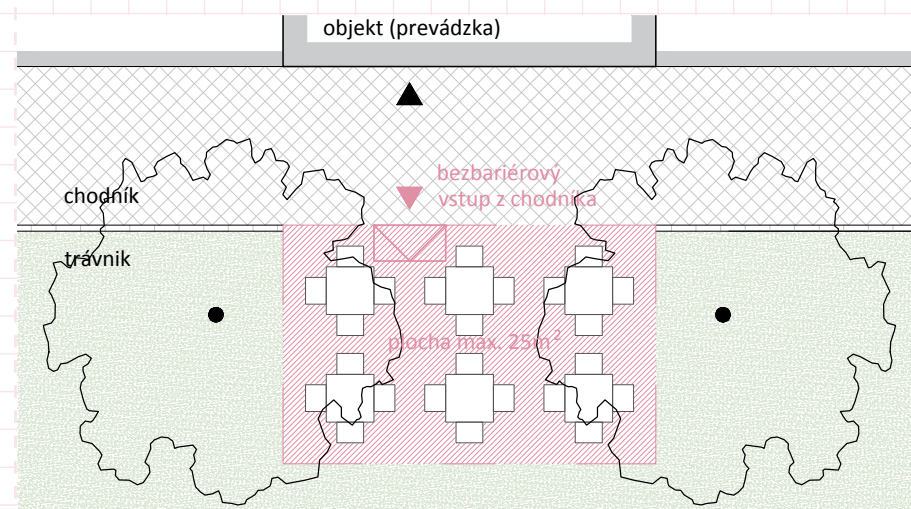
V rámci umiestňovania exteriérových terás rozdeľujeme 2 základné typy povrchov, na ktoré je možné terasy osadiť: **zelené plochy** a **spevnené plochy**.

Zelené plochy

Sú to trvalo zelené plochy s porastom trávnik, alebo inou prízemnou zeleňou, plochy s drobnou a vzrastlou zeleňou. Zároveň to môžu byť aj nespevnené plochy bez trvalého trávnatého porastu, ktoré sú súčasťou zelených plôch. Jedná sa o priestranstvá, ktoré nie sú dostatočne súdržné na postavenie mobiliáru a musí sa na nich vytvoriť **podkladaná konštrukcia terasy/pódium**.

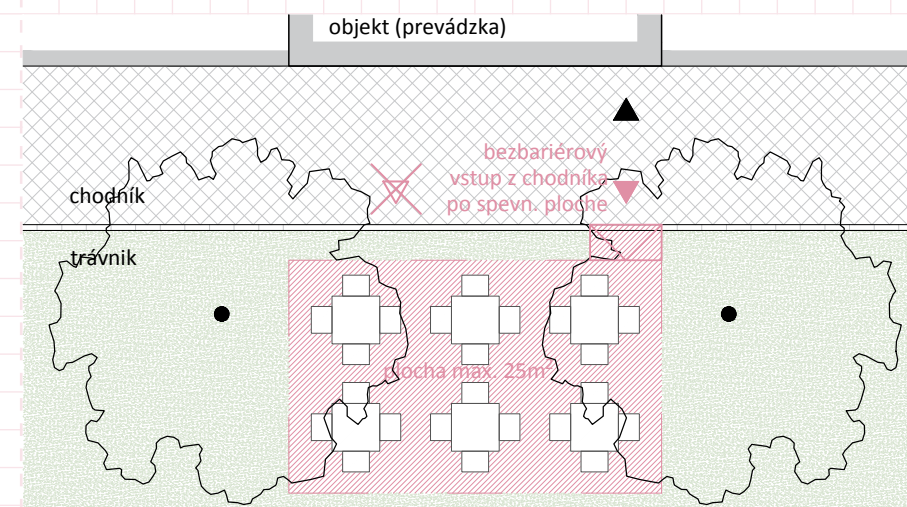
Základné podmienky

- Maximálna plocha exteriérovej terasy pre umiestnenie na zelených plochách je stanovená na **25 m²**.

- Terasa musí mať vlastnú konštrukciu, ktorá je spojená s terénom **demontovateľným ukotvením** (napr. roznášací rošt, kotviace pätky, oceľové vruty do terénu – podrobnejšie v časti *Technické detaily*). **Hĺbka kotvenia** musí rešpektovať koreňový systém drobnej a vzrastlej zelene a polohu inžinierskych sietí.
- Celá konštrukcia terasy vrátane všetkých jej častí ako napr. mobiliáru, tienenia a pod., musí byť **demontovateľná**.

- Konštrukcia a umiestnenie terasy musí umožňovať **vsakovanie dažďovej vody** do podlažia. V prípade nutnosti je možné po konzultácii so sekciou životného prostredia podkladný povrch upraviť pre lepšie vsakovanie dažďovej vody.
- Terasu** je možné umiestniť v tesnej blízkosti zelene, len pri použití povrchových pätiiek terasy a pri zabezpečení ochrany koreňového systému a zelene pred jej poškodením. Zároveň je nutné zabezpečiť odvod **dažďovej vody** ku koreňovému systému zelene.
- Zelené plochy v tesnej blízkosti umiestnenia terasy je nutné **bezodplatne udržiavať v zmysle platného VZN č. 5/2018** (pravidelná zálievka, odburiňovanie, údržba krovitých porastov rezom). Predmetnú plochu zelene určí a vymedzí sekcia životného prostredia na základe konkrétneho prípadu.
- V prípade podmienky sekcie životného prostredia a negatívneho vplyvu na zelené plochy môže byť riešenie konštrukcie terasy požadované ako **celoročné** na danej ploche
- Prístup na terasu** musí byť cez spevnenú plochu, nie cez neupravenú zelenú plochu. Ak by bol prístup cez zelenú plochu, je nutné nad túto plochu terasu rozšíriť a vytvoriť tak spevnený prístup. Takto upravená plocha sa taktiež počíta do celkovej plochy terasy.
- Bezbariérový prístup** na terasu musí byť zabezpečený pohodlným vyrovnaním výškového rozdielu alebo inej prekážky pomocou rampy. Rampa nesmie zasahovať do pešieho koridoru, ale musí byť umiestnená v rámci plochy exteriérovej terasy. Pri vytváraní konštrukcií na zeleni by minimálne strana na prístupovej časti terasy mala byť na úrovni terénu resp. max 150 mm nad úrovňou terénu.

Nepripustné podmienky

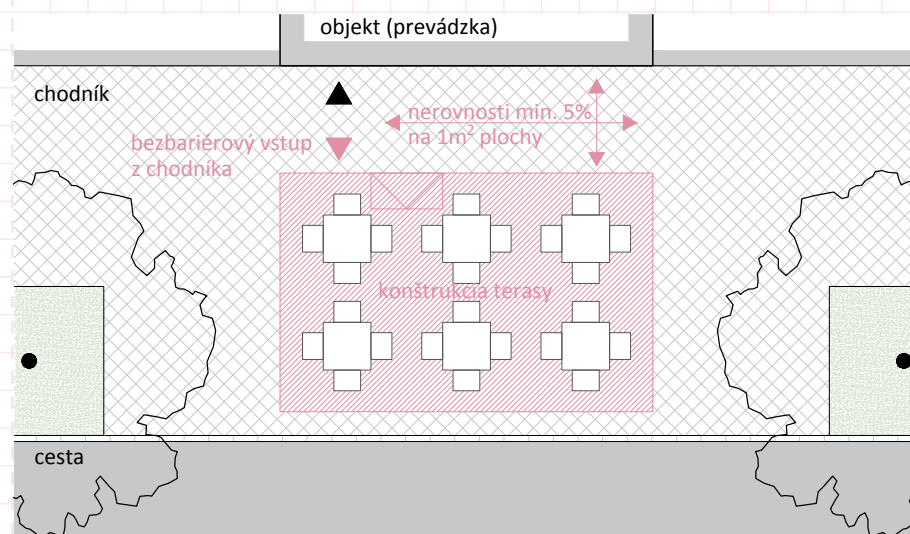
- **Pevné základové konštrukcie** (betón, kameň) umiestnené pod terénom pre uchytenie konštrukcie terasy.
- **Celoobvodové** zakrývanie a priestorové **uzatváranie terasy**.
- **Dreviny** nesmú byť umiestnené v terasách so zastrešením.
- Žiadne konštrukčné prvky terás nesmú **zasahovať** do korún drevín a ich koreňového systému.
- **Umiestnenie mobiliáru** priamo na drobnú a vzrastlú zeleň alebo v jej tesnej blízkosti s možnosťou poškodenia zelene.
- Žiadne prvky alebo konštrukcie terasy sa nesmú **kotviť alebo inak pripevňovať** o okolitú zeleň alebo okolité prvky mestského mobiliáru, dopravných značení a ap.
- **Umiestnenie** nad revízne otvory technických sietí, okolo dopravných značení a inej technickej infraštruktúry verejných priestorov. Minimálna vzdialenosť od technickej infraštruktúry je 1 m.
- **Užívanie plôch** mimo schváleného rozsahu pre osadenie terasy a umiestňovanie ďalšieho zaradenia a mobiliáru mimo tejto plochy.

Spevnené plochy

Sú to plochy s pevným a zhutneným povrchom ako je dlažba, kameň, asfalt, betón, štrk, zhutnené mlaty, ap. Povrchy ktoré nemajú primárne funkciu vsakovania dažďovej vody a ktoré sú súdržné a únosné **bez nutnosti ďalších dodatočných úprav či podkladaných konštrukcií pre terasy**.

Základné podmienky

- Maximálna plocha exteriérovej terasy pre umiestnenie na spevnených plochách sa posudzuje podľa priestorových obmedzí danej situácie – dodržanie minimálnych šírok pre pohyb osôb a dopravy, dostupná šírka fasády objektu prevádzky, a ďalšie faktory. Plocha terás však **nesmie prekročiť 50 %** z celkovej výmery spevnených plôch pre peších v danom území.
- V rámci spevnených plôch sa terasa **umiestňuje na pôvodný povrch** verejného priestoru bez zmeny jeho úrovne a prekrytia.
 - Pri výrazných terénnych nerovnostiach je možné vytvoriť konštrukciu terasy s minimálnou konštrukčnou výškou (max. 150 mm) len pre účely vyrovnania podlahy bez pevného uchytienia k povrchu. Minimálne jedna strana terasy musí byť na úrovni terénu prípadne max. 150 mm nad úrovňou terénu. Za výrazné terénne nerovnosti sa považuje výškový rozdiel väčší ako 50 mm na $1 \text{ m}^2 = 5 \%$.

- Celá konštrukcia terasy vrátane všetkých jej častí ako napr. mobiliáru, tienenia a pod., musí byť **demontovateľná**.
- Konštrukcia a umiestnenie terasy musí umožňovať **vsakovanie dažďovej vody** na spevnený povrch, resp. odvod do kanalizácie.
- **Terasu** je možné umiestniť v tesnej blízkosti zelene, len pri terase bez konštrukcie, resp. pri použití povrchových pátiok terasy a pri zabezpečení ochrany koreňového systému a zelene pred jej poškodením. Zároveň je nutné zabezpečiť odvod **dažďovej vody** ku koreňovému systému zelene.
- **Bezbariérový prístup** na terasu musí byť zabezpečený pohodlným vyrovnaním výškového rozdielu alebo inej prekážky pomocou rampy. Rampa nesmie zasahovať do pešieho koridoru ale musí byť umiestnená v rámci plochy exteriérovej terasy. Pri vytváraní konštrukcii na spevnenej ploche by minimálne strana na prístupovej časti terasy mala byť na úrovni terénu resp. max. 150 mm nad úrovňou terénu.

Nepripustné podmienky

- Pri vyrovnaní výškových rozdielov je nepripustné **pevné spojenie konštrukcie terasy s podkladom** spevnených plôch. Konštrukcia bude položená na vyrovnávacích podložkách.
- **Celoobvodové** zakrývanie a priestorové **uzatváranie terasy**.
- Zakrývanie terasy proti poveternostným vplyvom počas **zimných mesiacov** je možné iba ak je vonkajšia priemerná denná teplota nižšia ako 10°C min. 2 dni po sebe. Zakrytie môže byť maximálne z 3 strán a musí byť demontované mimo prevádzkovú dobu.
- **Dreviny** nesmú byť umiestnené v terasách so zastrešením.
- Žiadne konštrukčné prvky terás nesmú **zasahovať** do korún drevín a ich koreňového systému.
- Žiadne prvky alebo konštrukcie terasy sa nesmú **kotviť alebo inak pripevňovať** o okolitú zeleň alebo okolité prvky mestského mobiliáru, dopravných značení a ap.
- **Zakrývanie** spevnenej plochy kobercami, fóliami a inými povrchovými úpravami.
- **Umiestnenie** nad revízne otvory technických sietí, okolo dopravných značení a inej technickej infraštruktúry verejných priestorov. Minimálne vzdialenosť od technickej infraštruktúry je 1 m.
- **Užívanie plôch** mimo schváleného rozsahu pre osadenie terasy a umiestňovanie ďalšieho zariadenia a mobiliáru mimo tejto plochy.

Dizajn

Pri definovaní dizajnu jednotlivých prvkov mobiliáru posudzujeme ich umiestnenie v konkrétnom mestskom prostredí (viď **Zonácia mesta**), pričom vychádzame z existujúcich dokumentov KPÚ, ktoré čiastočne definujú použitie prvkov mobiliáru v pamiatkových zónach Bratislavy. Takisto treba individuálne pristupovať k charakteristickým uzlovým priestorom mesta, kde je žiadúca unikátnosť a originalita pri navrhovaní mobiliáru (viď **Manifest verejných priestorov** časť *Atraktívne mesto*).

Navrhovanie a jednotlivé prvky exteriérových terás musia spĺňať špecifické **vizuálne a konštrukčné riešenia**:

Tvarové riešenie

- Umiestnenie a tvar terasy ovplyvňujú podmienky v ktorých je umiestnená. Primárne by však malo byť tvarové riešenie jednoduchým doplnením prostredia.
 - Pôdorys terasy by mal byť prioritne **pravouhlého tvaru**. Ak to priestorové možnosti neumožňujú, tak sa môže jednať aj o iný, atypický tvar, ktorý rešpektuje danosti situácie – napr. nepravidelná zelená plocha, prekážky v priestore, ap.
 - Všetky prvky terasy musia kopírovať/byť umiestnené v pôdoryse terasy a nesmú zasahovať **mimo stanovený rozsah osadenia terasy**.
 - Terasa a ani jej prvky nesmú vytvárať **optickú bariéru**, alebo inak svojím vzhľadom rušiť okolie.

04 Nevhodné tvarové a farebné riešenie terasy, ktorá vytvára optickú bariéru a svojím vzhľadom narušuje charakter verejného priestoru a samotnej stavby.
Bratislava, Mraziarenská ulica

Farebnosť

- Terasy a jej prvky by mali byť navrhované v jednotnej a jednoduchej farebnosti, ktorá svojimi odtieňmi nijako neruší ale prirodzene dopĺňa prostredie v ktorom sa nachádza.
 - **Neutrálne, prírodné a zemité farby** – napr. sivá, hnedá, čierna, v prípade ocele pozinkovanie, ap.
 - **Jednotné farebné riešenie** celej terasy a jej prvkov, bez nežiaducich a výrazných farebných kontrastov.
 - Kontrastnejšie farebné riešenie je prípustné len v prípade unikátneho dizajnu mobiliáru (stoličky, stoly a podobne), ktoré ale musí vychádzať z charakteru prostredia, v ktorom je umiestnený.

Materiál

- Materiálové riešenie by malo byť tvorené z prírodných a udržateľných materiálov vo svojej prirodzenej farebnosti.
 - **Prírodné a udržateľné materiály** – napr. drevo, oceľ, hliník, betón, ap.
 - **Jednotné materiálové riešenie** celej terasy a jej prvkov, bez nežiaducich a výrazných materiálových kontrastov.
 - S výnimkou tienenia je nevhodné použitie plastových a transparentných materiálov.

05 Príklad vhodného materiálového a farebného riešenia. Mobiliár pôsobí subtilne a jednoducho. Prírodzene dopĺňa prostredie terasy na mlatovom spevnenom povrchu.
Bratislava, Dunajská ulica

Konštrukcia terasy/pódium (uchytenie, rám, podlaha)

- **Demontovateľná nosná subtilná konštrukcia s nášľapnou vrstvou**, ktorá umožňuje vsakovanie dažďovej vody do podlažia (na zelených plochách), resp. na spevnený povrch.
- V prípade **zelenej plochy** je možné konštrukciu terasy kotviť len demontovateľným kotvením – napr. roznášací rošt, kotviace pätky, ocelové vruty do terénu (podrobnejšie v časti *Technické detaily*) s ohľadom na ochranu koreňového systému drevín.
- V prípade **spevneného povrchu** sa môže vytvárať konštrukcia terasy len pri sklone a nerovnostiach väčších ako 5 %, alebo celkových extrémnych nerovnostiach. Zároveň môže konštrukcia slúžiť na vyrovnávanie výškových rozdielov (napr. parklet s výškovým rozdielom medzi chodníkom a cestou). V danom prípade je možné použiť takú konštrukciu, ktorá nie je pevne spojená s podkladom a stojí len na vyrovnávacích pätkách.
- **Maximálna výška viditeľnej konštrukcie** terasy v jej najnižšom bode je 150 mm. V prípade nepriaznivých podmienok a nutnosti použitia vyššej konštrukcie na ploche zelene je pre udelenie výnimky nutná konzultácia so sekciou životného prostredia.
- **Prístup na terasu** musí byť cez spevnenú plochu, nie cez neupravenú zelenú plochu. Ak by bol prístup cez zelenú plochu, je nutné nad túto plochu terasu rozšíriť a vytvoriť tak spevnený prístup. Takto upravená plocha sa taktiež počíta do celkovej plochy terasy
- **Bezbariérový prístup** na terasu musí byť zabezpečený pohodlným vyrovnaním výškového rozdielu alebo inej prekážky pomocou rampy. Rampa nesmie zasahovať do pešieho koridoru, ale musí byť umiestnená v rámci plochy exteriérovej terasy.

06 Príklad vhodného prevedenia konštrukcie terasy s dreveným roštom na zelenej ploche. Okolité dreviny musia byť chránené proti poškodeniu a kotvenie terasy do zelenej plochy nesmie poškodzovať koreňový systém.
Bratislava, Medická záhrada

Ohradenie (zábradlie, kvetináč, mobilná zeleň)

- **Demontovateľná konštrukcia** ohradenia vo forme zábradlia, alebo kvetináča so živou zeleňou, prípadne mobilná zeleň.
- **Maximálna výška** ohradenia je 900 mm.
 - V prípade použitia **kvetináčov** je maximálna výška hornej hrany kvetináča 900 mm. Zeleň v kvetináčoch musí byť živá s maximálnou celkovou výškou vrátane kvetináča 1 500 mm. Kvetináče musia byť umiestnené v rámci pôdorysu terasy a musia byť demontovateľné. V prípade že kvetináče tvoria **súvislý pás**, musia byť tvarovo a materiálovo jednotné. Súvislé pásy dlhšie ako 2 000 mm sa odporúčajú predeľovať medzerami (táto medzera musí byť maximálne 120 mm ak ohradenie plní funkciu bezpečnostného zábradlia).
 - **Typ zelene** do kvetináčov je nutné konzultovať so sekciou životného prostredia.
- Ohradenie (s výnimkou kvetináčov) nesmie vytvárať **súvislú plnú plochu**. Musí byť čiastočné priehľadné, na úrovni min. 50 % svojej plochy. Môže to byť formou perforovaných materiálov, alebo obmedzením svojej dĺžky aby zaberala max. 50 % plochy = medzery medzi prvkami ohradenia. V prípade ak ohradenie plní účel bezpečnostného zábradlia, môžu byť medzery max. 120 mm (podľa príslušnej normy).
- Ohradenie terasy proti **poveternostným vplyvom** je možné iba počas zimných mesiacov ak je vonkajšia priemerná denná teplota nižšia ako 10° C min. 2 dni po sebe. Ohradenie môže byť maximálne z 3 strán a musí byť demontované mimo prevádzkovú dobu.
- Na plochy ohradenia nie je možné umiestňovať reklamu, iba názov alebo logo prevádzky (alebo obchodného partnera).

07 Príklad nevhodného ohradenia terasy súvislým pásom kvetináčov bez priestorového delenia a bez zachovania minimálnej šírky prechodu medzi stĺpkami a kvetináčmi.
Bratislava, Dunajská ulica

Tienenie – prestrešenie (slnečník, markíza, ľahká textília, pergola)

- **Demontovateľná konštrukcia** tienenia vo forme slnečníka, markízy, ľahkej textilnej tkaniny so subtílnou podpornou konštrukciou, pergola prekrytá sklom, zeleňou alebo textilným materiálom. Pevné uchytenie do podlažia len s pomocou systémových riešení (hlbková kotva pre slnečník – podrobnejšie v časti *Technické detaily*).
 - Tienenie nemôže zasahovať do koruny drevín, resp. do vzrastlej zelene a zároveň nemôže byť o zeleň ani nijakým spôsobom uchytené.
- **Konštrukcia tienenia** musí byť subtílna.
- **Sklon** tienenia pergoly, alebo inej podpornej konštrukcie môže byť maximálne 10°. Strecha nesmie tvoriť výrazné prevýšenie priestoru, a zakrývať svoje okolie.
- **Podchodná výška** tienenia musí byť v priestore pohybu chodcov minimálne 2 100 mm a maximálne 3 500 mm
- **Tieniacci materiál** – textília, sklo, zeleň, drevo, plast, kompozitné materiály
- Materiálové riešenie konštrukcie tienenia musí byť jednotné.
- Na plochy tienenia nie je možné umiestňovať reklamu, iba názov alebo logo prevádzky (alebo obchodného partnera).

08 Príklad vhodného spôsobu tienenia skladateľnými slnečníkmi s betónovými podložkami. Slnečníky zároveň svojou farebnosťou zapadajú do prostredia okolitej zástavby. Bratislava, Miletičova ulica

Mobiliár (sedenie, stoly, doplnkový mobiliár)

- **Stohovateľný mobiliár** ktorý je možné mimo otváracie hodiny prevádzky stohovať, prípadne zložiť na seba, v rámci terasy alebo do interiéru prevádzky.
- Masívne či fixné prvky mobiliáru bez možnosti zloženia sú nežiaduce.
- Mobiliár musí byť subtílny, jednoduchý a svojím vzhľadom musí dopĺňať charakter daného verejného priestoru.
- Môže sa jednať aj o tzv. **doplnkový mobiliár** – podmienkou sú maximálne rozmery 900 × 600 × 1000 mm (výška × šírka × dĺžka). Daný prvok musí harmonizovať s ostatným mobiliárom a nesmie plniť funkciu výdajných alebo výčapných pultov.
- Nohy stolov a stoličiek musia byť zabezpečené gumenými protihlukovými podložkami.
- V prípade potreby osadenia **stojanov na bicykle** pri terase je nutné rešpektovať materiál: **Princípy a štandardy stojanov na bicykle**

09 Príklad vhodného mobiliáru, ktorý je možné po uzatvorení prevádzky stohovať a uschovávať v interiéru, alebo v exteriéri s minimálnym zabratím plochy. Bratislava, Záhradnícka ulica

Informačné nosiče (stojany, nosiče, menu, atď.)

- **Demontovateľná prvky** informačných nosičov pre označenie prevádzky alebo zobrazenie menu prevádzky.
- Informačné nosiče musia byť umiestnené v rámci priestoru exteriérovej terasy a svojou konštrukciou nemôžu zasahovať za jeho hranicu.
- **Maximálna výška** nosiča je 1 500 mm.
- Nosič nesmie tvoriť súvislú plochu väčšiu ako 1 m².
- Na informačný nosič nie je možné umiestňovať reklamu, iba názov alebo logo prevádzky (alebo obchodného partnera).

10 Príklad vhodného umiestnenia informačného nosiča v rámci vymedzeného priestoru terasy.
Bratislava, Ventúrska ulica

Technické vybavenie (ventilátor, plynový/elektrický ohrievač, osvetlenie)

- Prvky technického vybavenia musia byť **demontovateľné**.
- Všetky technické zariadenia a vybavenie musia byť umiestňované v súlade s platnými predpismi a nariadeniami na ochranu drevín.
- V rámci terasy je možné zriadiť **elektrickú prípojku** z interiéru prevádzky (osvetlenie, vykurovanie) – prípojný kábel musí byť skrytý a nesmie vytvárať prekážku v pohybe osôb.
 - Ak by umiestnenie elektrickej prípojky vyžadovalo realizáciu výkopových prác, bude realizátor postupovať v zmysle platných predpisov a vyžiada si stanovisko SŽP k plánovaným zásahom.
- **Ventilátory** je možné použiť len s napojením na elektrickú prípojku.
- **Ohrievače** je možné použiť buď elektrické (max 120 W/m²), alebo plynové (max 700 W/m²; s vlastným zdrojom plynu – vymeniteľnou plynovou fľašou). Prístroje musia byť homologizované EÚ a vhodné do vlhkého prostredia.
 - Pre ohrievače platí **zákaz** umiestňovania pod korunami drevín a v tesnej blízkosti kmeňov a zelene.
- **Osvetlenie** musí byť samostatne stojace, alebo uchytené o konštrukciu tienenia. Nesmie pôsobiť rušivo a agresívne (blikanie, nevhodné farby).
 - V prípade ak je osvetlenie možné pripevniť len k vzrastlej zeleni, je pre udelenie výnimky nutná konzultácia so sekciou životného prostredia.
- **Zariadenia ambulantného predaja** (kuchyňa, zdroj elektriny, a iné zdroje produkujúce sálavé teplo) je zakázané umiestňovať pod korunami drevín a v tesnej blízkosti kmeňov a zelene.

11 Príklad nevhodného umiestnenia ohrievačov v tesnej blízkosti vzrastlej zelene. Pri používaní ohrievačov je nutné dodržať bezpečnú vzdialenosť od zelene, aby nedošlo k jej poškodeniu alebo zničeniu.
Bratislava, Pribinova ulica

Zimné terasy

Všeobecné princípy umiestňovania a prevedenia exteriérových terás boli primárne definované pre letnú prevádzku. Vzhľadom na rastúce množstvo požiadaviek o povolenia exteriérových terás počas **zimných mesiacov** boli doplnené zásady umiestňovania terás zohľadňujúce chladnejšie ročné obdobia. Zásady sú **doplňkom existujúcej kapitoly dokumentu** všeobecných princípov a štandardov exteriérových terás a pokrývajú špecifiká zimných mesiacov, ako sú poveternostné vplyvy a priestorové uzatvorenie terás.

Pokiaľ stanované zásady neurčuje táto kapitola inak, platia zásady podľa kapitoly všeobecných princípov a štandardov exteriérových terás.

Základné podmienky

- Počas **zimných mesiacov** (november-apríl) je možné priestor terasy **chrániť** proti poveternostným vplyvom celoplošným ohradením.
- Povolenie** pre zimné terasy je možné žiadať a realizovať iba počas zimných mesiacov (október-apríl)
- Súčasne musí byť pre spustenie prevádzky zimnej terasy splnená aj **teplotná podmienka**:
 - Pôdorys terasy by mal byť prioritne **pravouhlého tvaru**. Ak to priestorové možnosti neumožňujú, tak sa môže jednať aj o iný, atypický tvar, ktorý rešpektuje danosti situácie – napr. nepravidelná zelená plocha, prekážky v priestore, ap.

12 Vhodný príklad otvorenia ohradenia pozdĺž strany pešieho tahu. Výstava fotografií na transparentných stenách je zaujímavým doplnkom. Steny však sú však prevedené nevhodne a vytvárajú rámovanie okien. Musí sa používať celoplošne jednotný materiál.
Bratislava, Hlavné námestie

- Celoplošným ohradením terasy proti **poveternostným vplyvom** sa rozumie okrem prestrešenia v horizontálnej rovine aj prekrytie stien vo vertikálnej rovine
- Ohradenie stien** môže byť maximálne z 3 vertikálnych strán zo 4 (max. 75% všetkých stien). Jedna stena musí byť vždy otvorená (min. 25% všetkých stien).
- Mobiliár a vybavenie** môže byť skladované mimo prevádzkových časov vo vnútri ohradenia. Mobiliár sa odporúča stohovať aby sa zamedzilo neoprávnenému užívaniu terasy po skončení prevádzky.
- Mimo prevádzkových časov sa odporúča **ohradenie stien zložiť**, aby zostala len vertikálna nosná konštrukcia s prestrešným a zamedzilo sa neoprávnenému užívaniu terasy po skončení prevádzky.
- Úplné uzatváranie** terasy ohradením zo všetkých strán je neprípustné.

Typy ohradenia – bočné steny

- Základný typ ohradenia je stanovený do výšky 900mm. Ohradenie zimnej terasy ma výnimku, a môže byť až do **výšky strešnej roviny** horizontálneho prestrešenia terasy, čím vytvorí **bočnú stenu**.
- Prestrešenie** terasy môže byť samostatným prvkom, alebo súčasťou ohradenia zimnej terasy.
- Ohradenie musí **kopírovať tvar terasy** a nesmie zasahovať mimo jej pôdorys (ani konštrukčné prvky ohradenia).
- Pri vertikálnom ohradení stien je nutné rešpektovať podmienku prekrytia max. 3 stien zo 4. V prípade ak má ohradenie viac ako 4 steny, tak max. 75% všetkých stien.

13 Nevhodný príklad prístrešku s ohradením, ktorý nezachováva podmienku otvorenej min. 1 steny zo 4. Zároveň pôsobí svojim svetlým prevedením v okolitej zástavbe rušivo.
Bratislava, Námestie SNP

Hygiena a vetrania

- Ohradenie nesmie zamedzovať **prirodzenému vetraníu** krytého priestoru terasy.
- Na ohradenie sa odporúčajú použiť **priedušné a difúzne otvorené materiály**, ktoré minimalizujú zrážanie vlhkosti na vnútorných stenách ohradenia a prestrešeniu terasy.

Tvarové riešenie

- Tvar terasy (**pôdorys**) je predmetom povolenia a záberu verejného priestranstva. Jeho stanovenie definuje aj tvar ohradenia a prestrešenia terasy, ktoré nesmie zasahovať mimo tento pôdorys.
- Odporúča sa aby tvar terasy, ohradenia a prestrešenia rešpektoval **priestorové limity územia** a zachovával charakter verejného priestranstva a zástavby bez jeho výrazného narušenia.
- Odporúča sa pravidelný tvar terasy, ktorý bude umožňovať racionálne umiestnenie zvoleného mobiliáru.
- Atypické tvary sú prípustné pri rešpektovaní **charakteru územia**.
- Minimálna **výška** prestrešenia, resp. celoplošného ohradenia musí byť min. 2100mm a maximálne 3500mm (resp. s ohľadom na výšku parteru príľahlej zástavby).
- Tvar prestrešnia môže mať **sklon** maximálne 10° (prípadne viac, ak to vyžaduje únosnosť konštrukcie zaťaženej snehom) a nesmie tvoriť výrazné prevýšenie priestoru vzhľadom na okolitú zástavbu, resp. nesmie zakrývať výrazné prvky svojho okolia.

14 Vhodný príklad zakomponovania atypického tvaru zimnej terasy v otvorenom priestranstve s použitím transparentných materiálov na ohradení a bielej strechy. Vyšší sklon strechy v tomto prípade rešpektuje susedný objekt a nemá negatívny vizuálny vplyv. Bratislava, Kollárovo námestie

Farebnosť

- Odporúčajú sa **neutrálne, prírodné a zemité farby**, resp. jednotná farebnosť inšpirovaná charakterom územia a zástavby, bez rušivých elementov.
 - napr.: transparentná, semi-transparentná, biela, svetlé odtiene šedej, béžovej, hnedej, atp.
- Farebné riešenie celej terasy musí byť **jednotné a harmonické** bez nežiadúcich a výrazných farebných kontrastov.

Materiál

- Odporúčajú sa **prírodné a udržateľné materiály** – napr. textília a tkaniny, sklo, kov, drevo, recyklované plasty, atp.
- Vzhľadom na odporúčanie **ohradenie stien zložiť** mimo prevádzkových časov, sú vhodnejšie materiály s nízkou plošnou hmotnosťou.
- Materiálové riešenie celej terasy musí byť **jednotné a harmonické** pre prestrešenie a ohradenie terasy.
- **Prípustné použitie materiálov:**
 - Prevaha transparentných a semi-transparentných plôch resp. materiálov, musí byť min. 50% (napr. vlastnosťou materiálu, alebo striedaním plných a prázdnych plôch)
 - Celoplošné materiálové riešenie stien (od úrovne terasy až po strešnú rovinu) a prestrešenia.
- **Nepripustné použitie materiálov:**
 - Úplne nepriehľadné a veľmi tmavé materiály.
 - Vytváranie okienok, výrezov a čiastkových transparentných a semi-transparentných plôch na stenách a prestrešení.

15 Vhodný príklad dočasného riešenia plného transparentného ohradenia okolo existujúcej letnej terasy s prístreškom a kvetináčmi. Je možná ľahká demontáž ohradenia. Bratislava, Vysoká ulica

Konštrukcia

- Ohradenie, prestrešenie a všetky prvky zimnej terasy musia byť ľahko **demontovateľné**. Jedná sa o sezónne prvky terasy.
- **Nosná konštrukcia** musí byť subtilná a bez základových konštrukcií (výnimku má demontovateľné kotvenie do podlažia).

Reklamné prvky

- Na plné steny ohradenia a prestrešenia je **zakázané** umiestňovať veľkoplošné reklamy mimo povoleného rozsahu reklamných prvkov pre terasu.
- **Názov alebo logo prevádzky** je možné umiestniť na ohradenie terasy v primeranej veľkosti a farebnosti.

Technické vybavenie

- Vnútri ohradenia je možné používať **ohrievače** iba pri splnení požiarnych a bezpečnostných opatrení, tak aby nedošlo k samovoľnému vznieteniu ohradenia a prístrešku.
- **Osvetlenie** musí byť samostatne stojace, alebo uchytené na konštrukciu ohradenia a prístrešku. Osvetlenie má slúžiť primárne na nasvetlenie priestoru terasy vymedzenej ohradením, nie exteriérových plôch.

16 Vhodný príklad zimnej terasy, kde je nepriaznivý vplyv zimného počasia riešený mobilným ohrevným zariadením a dekami, ktorými sa môžu užívatelia terasy prikryť. Takto prevedená terasa môže fungovať celoročne pre inštalácie dočasných prvkov.
Bratislava, Sedlárska ulica

17 Vhodný príklad jednoduchého prístrešku bez ohradenia s osvetlením. Osvetlenie uchytené na prístrešku osvetľuje len priestor vymedzený terasou.
Bratislava, Námestie Nežnej Revolúcie

18 Nevhodný príklad riešenie plných stien ohradenia formou rámovania okien. Musí sa používať celoplošne jednotný materiál pri stenách bez dekoratívneho delenia.
Bratislava, Námestie SNP

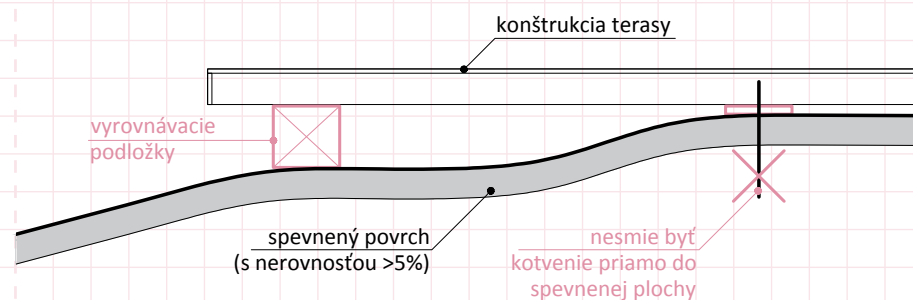

19 Nevhodný príklad riešenie plných stien ohradenia, ktoré vytvárajú vizuálne nevhodnú možnosť umiestnenia úložného priestoru prevádzky. To má byť situované primárne v interiéru prevádzky. Zároveň tieto prvky zasahujú mimo pôdorysný rozsah terasy.
Bratislava, Námestie SNP

Technické detaily

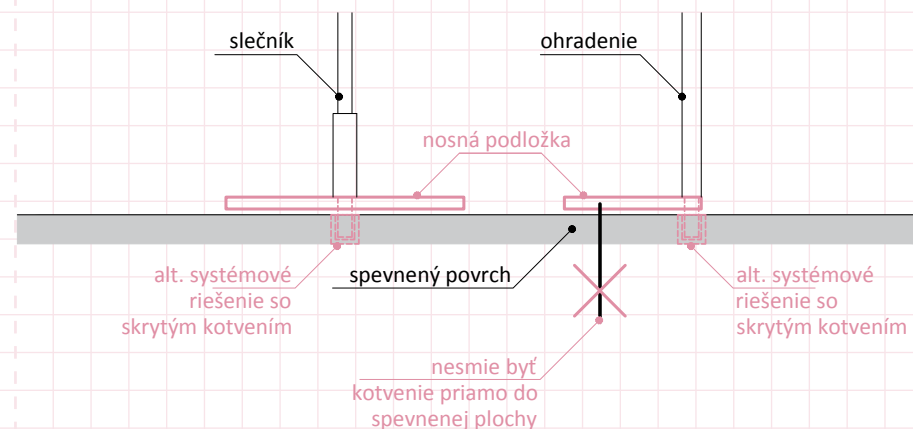
Terasa na nerovnom spevnenom povrchu

- Pri nerovnostiach spevnenej plochy väčších ako 5 % na 1 m dĺžky, je možné realizovať terasu formou konštrukcie, ktorej účelom je vyrovnanie danej nerovnosti. Zároveň je zakázané kotviť konštrukciu terasy priamo do spevnenej plochy.

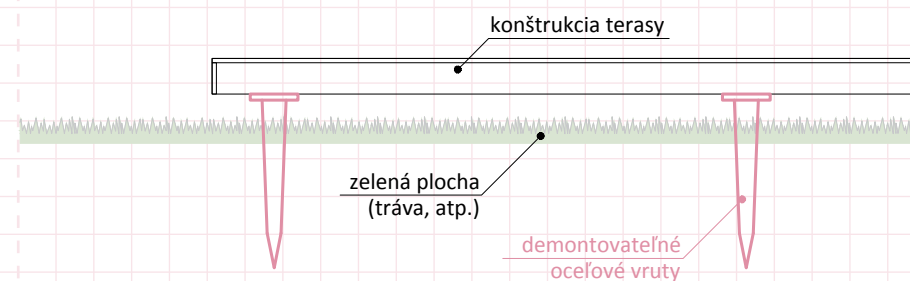
Tieniace prvky a ohradenie terasy na spevnenej ploche

- Na spevnenej ploche je zakázané kotviť prvky terasy priamo do spevnenej plochy. Je nutné použiť nosné podložky. Prvky je možné kotviť do spevnenej plochy len cez systémové riešenia, ktoré je možné po odstránení daného prvku uzatvoriť.

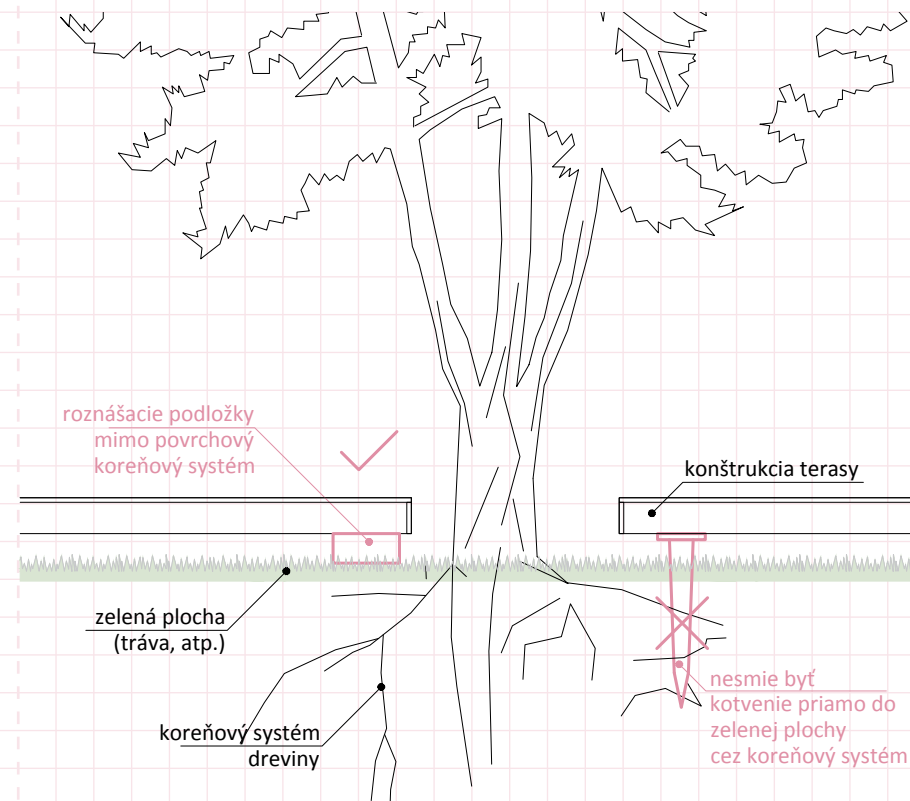
Terasa na trávnaťom povrchu

- Na trávnaťom povrchu je možné konštrukciu terasy kotviť do povrchu len demontovateľnými prvkami (nie betónovými základmi), prípadne podložkami.

Terasa pri vzrastlej drevine

- Terasa okolo vzrastlej dreviny nesmie ohrozovať ani nijako poškodzovať drevinu, jej kmeň a jej koreňový systém. Je zakázané kotviť konštrukciu terasy do zelenej plochy cez koreňový systém alebo ukladať roznášacie podložky na viditeľný koreňový systém dreviny.

Modelové situácie

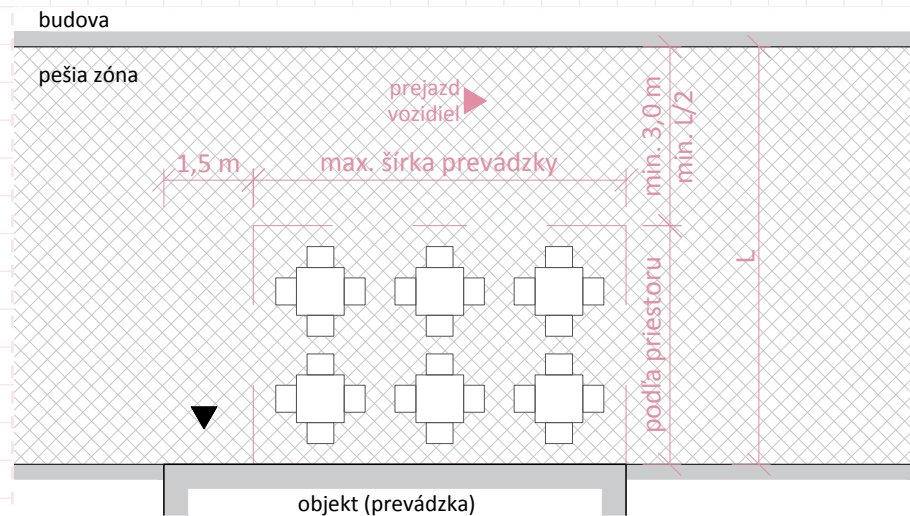
Modelové situácie boli identifikované ako priestorové situácie, ktoré sa v rámci mesta často opakujú, vďaka čomu je možné na ne aplikovať rovnaké princípy. Najčastejšie ide o priestorové usporiadanie na rozhraní rôznych typov komunikácie /chodník vs komunikácia, zeleň vs komunikácia, cyklotrasa vs komunikácia ap./, vstupy do rôznych typov priestorov /do parku, do pešej zóny, na námestia, do garáží, vnútroblokov/ a špecifické situácie ako križovatky, prechody pre chodcov ap. Situácie, ktoré nie je možné zaradiť do niektorej z modelovej situácie je potrebné riešiť individuálne, pričom ako smernica majú slúžiť všeobecné zásady s popísanými princípmi.

Terasa na chodníku/pešej zóne /námestí

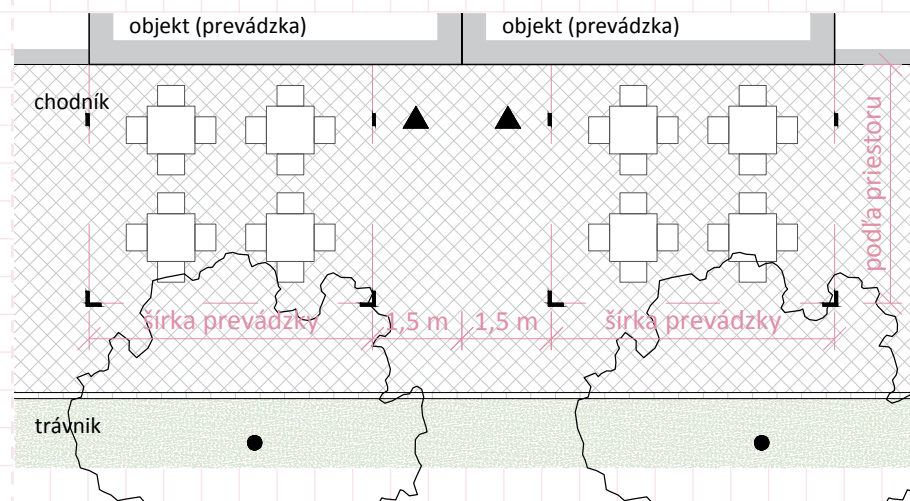
Terasa pri fasáde na chodníku, námestí alebo pešej zóne

- Bez podlahovej konštrukcie a s dodržaním maximálnej šírky fasády prevádzky so zachovaním prechodu ku vstupu do objektu.

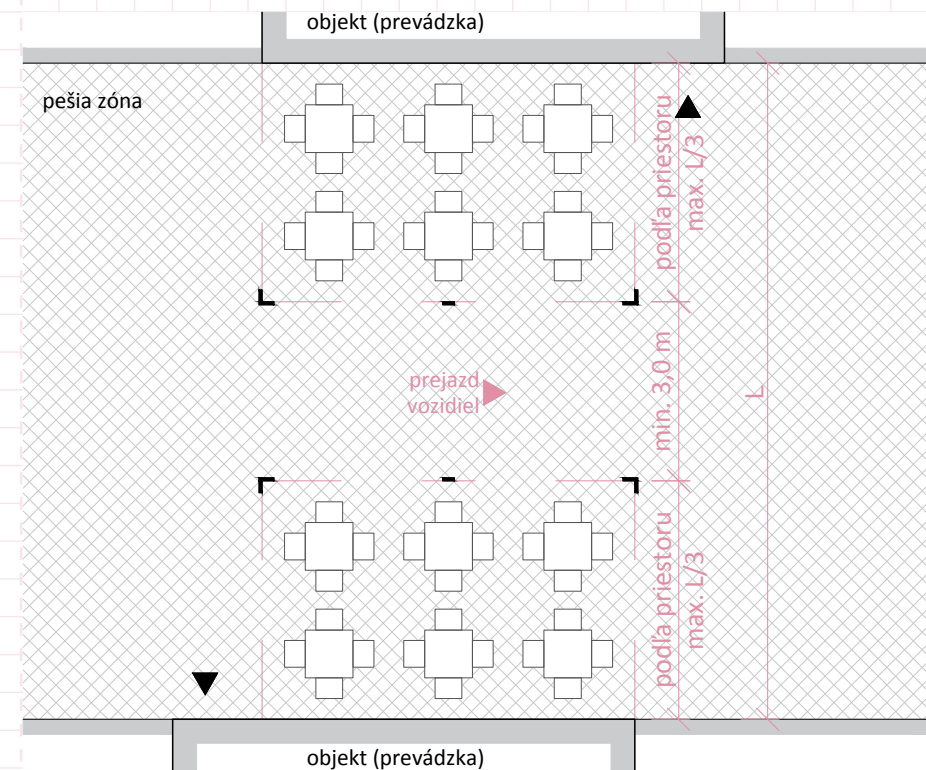
2 terasy vedľa seba (chodník)

- Bez podlahovej konštrukcie a s dodržaním minimálneho rozostupu medzi terasami dvoch prevádzok 1,5 m ak tvoria súvislý pás dlhší ako 10 m.

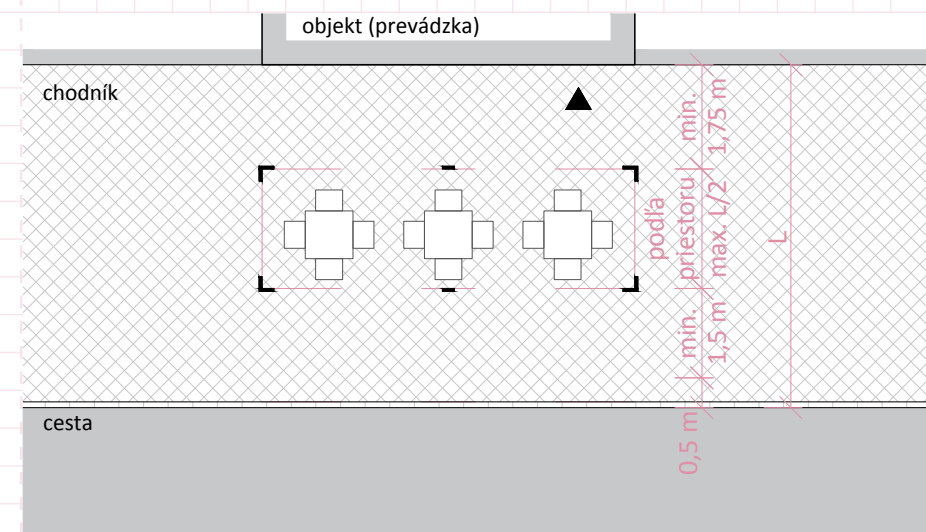
2 terasy oproti sebe (pešia zóna)

- Bez podlahovej konštrukcie a s dodržaním minimálneho rozostupu medzi terasami dvoch prevádzok 3 m.

Terasa v strede chodníka

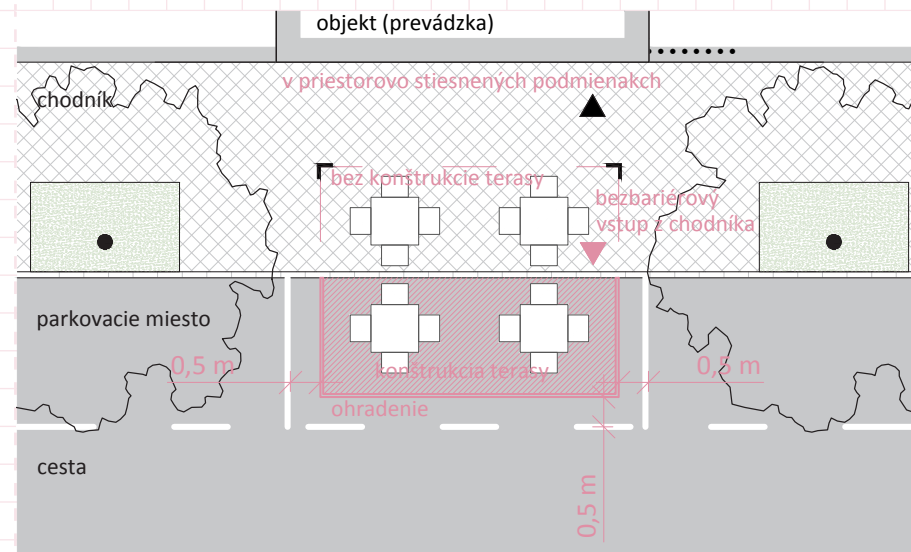
- S odstupom min. 1,5 m (resp. 1,75 m) z každej zo strán terasy.

Terasa a komunikácie

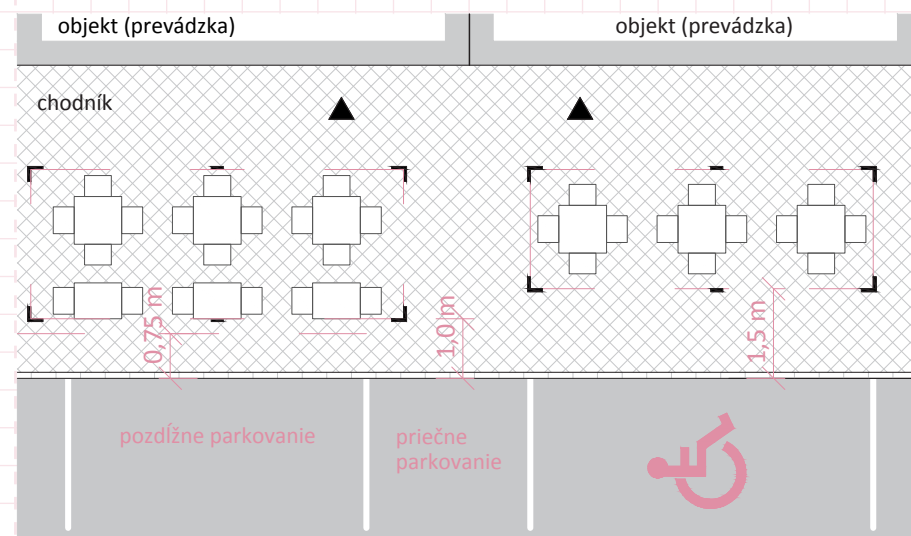
Terasa na parkovacom mieste (parklet)

- S vyrovnaním výškového rozdielu medzi chodníkom a cestou a s dodržaním min. 0,5 m odstupu od komunikácie a bezpečnostného ohradenia v priamom kontakte s pohybom automobilov + vstup z chodníka. Na chodníku len priestorové značenie páskou (bez konštrukcie). Možné realizovať len v priestorovo obmedzených podmienkach.

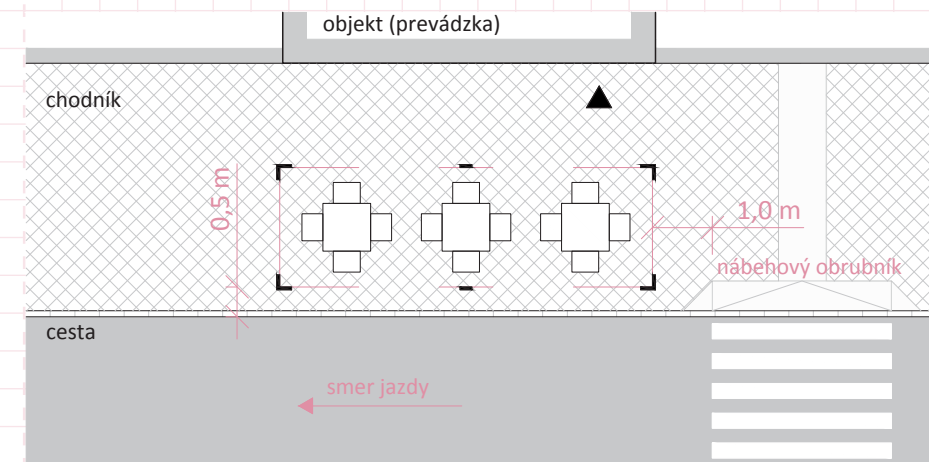
Terasa pri parkovisku

- S odstupom min. 0,75 m resp. 1 m od okraja parkovacieho miesta. V prípade pozdĺžneho parkovania pre invalidov je min. odstup 1,5m.

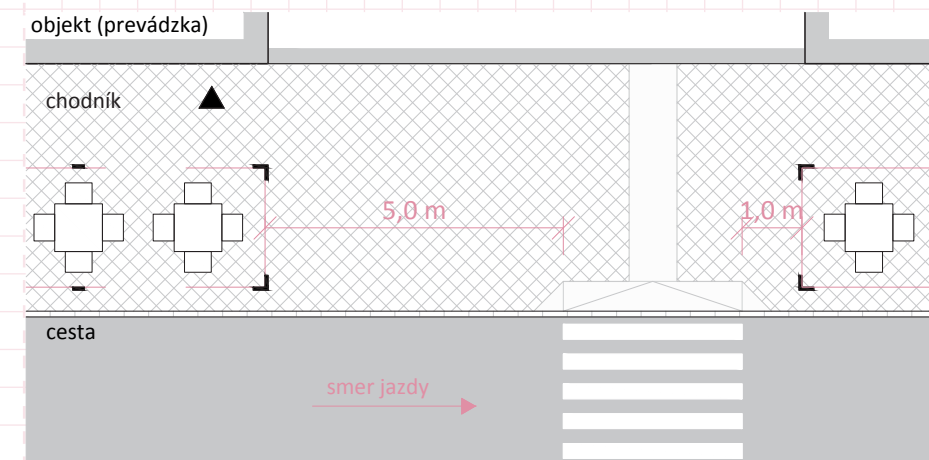
Terasa pri obrubníku

- S odstupom min. 0,5 m od okraja cestnej komunikácie a min. 1 m mimo priestoru s nábehovým obrubníkom (ak sa v blízkosti nachádza).

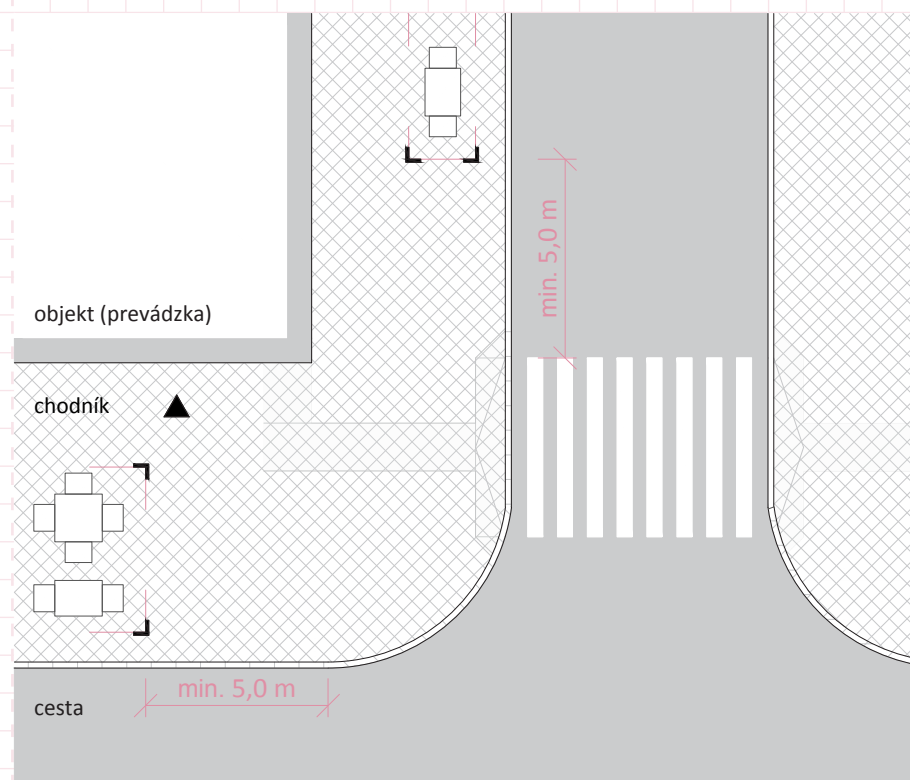
Terasa pri prechode pre chodcov

- S odstupom min. 5 m pred krajinou hranou prechodu, resp. so zachovaním prístupu k prechodu a dodržaním bezpečnostných výhľadov na prechod. Alebo min. 1 m za krajinou hranou prechodu.

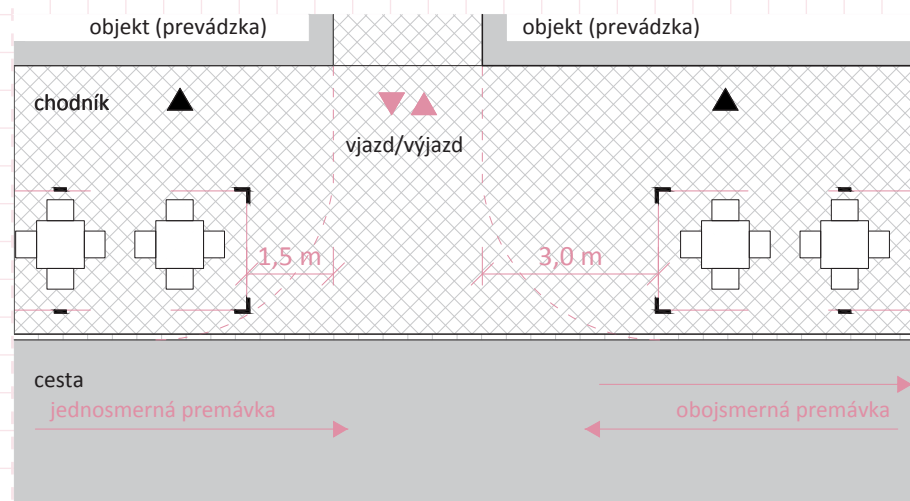
Terasa pri dopravnej križovatke

- S odstupom min. 5 m od krajnej hrany križovatky, resp. s dodržaním bezpečnostných výhľadov na križovatku. V prípade ak sa na križovatke nachádza prechod pre chodcov, tak s odstupom min. 5 m od hrany prechodu.

Terasa pri vstupe do objektu (peší aj auto)

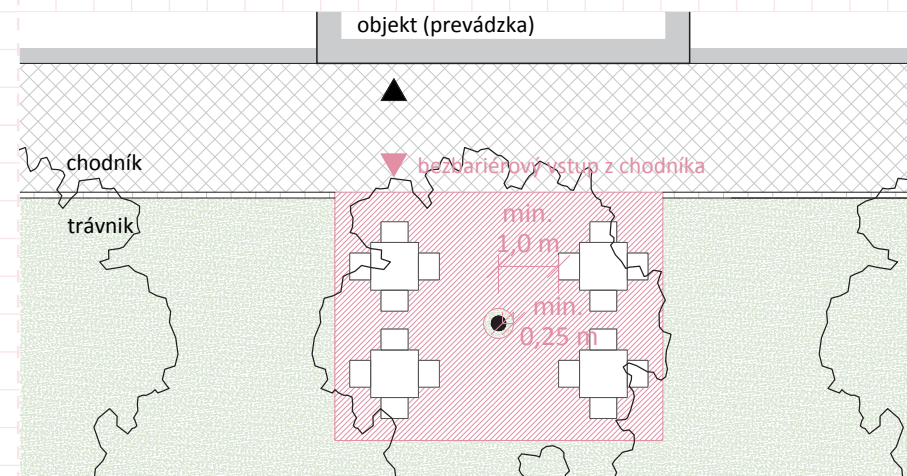
- S odstupom min. 5 m od krajnej hrany vstupu do objektu, resp. s dodržaním bezpečnostných výhľadov na vjazd.

Terasa a zeleň

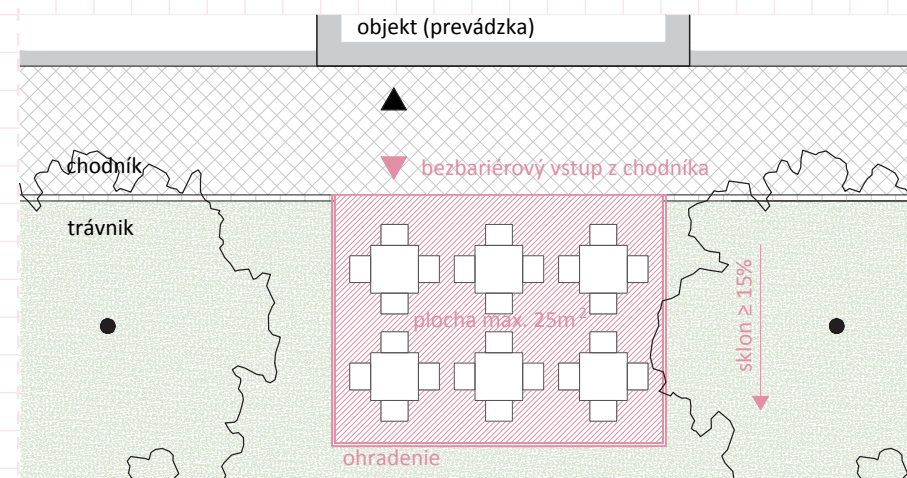
Terasa v stromoradií

- S odstupom mobiliáru min. 1 m okolo kmeňa dreviny a s ochranou koreňového systému (v prípade podlahovej konštrukcie iba na podložky), podlaha môže ísť ku kmeňu do vzdialenosti min. 0,25 m od okraja kmeňa, resp. so zachovaním ochrany kmeňa proti oderu a poškodeniu.

Vysunutá terasa (mólo, konzola)

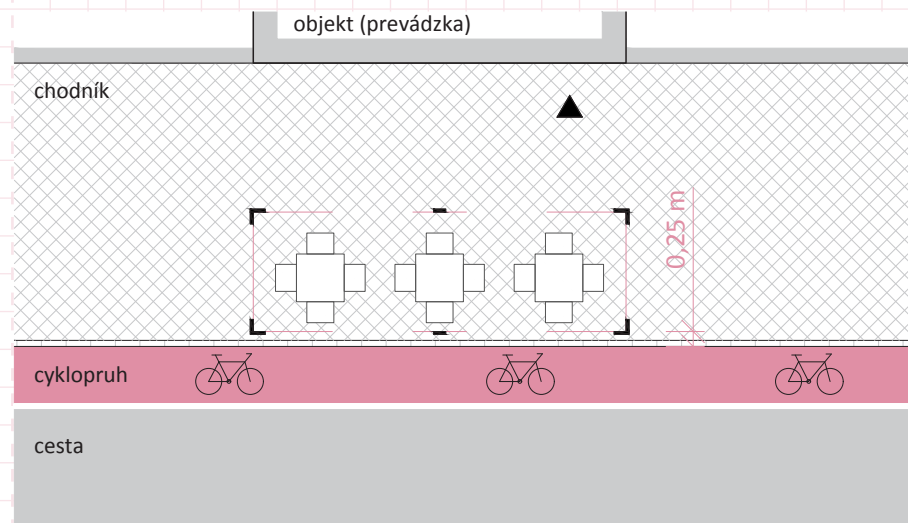
- Umiestnenie terasy na výraznom výškovom rozdiel (prevažne na zelenej ploche) s nutnosťou vytvorenia konštrukcie a nutnosťou bezpečnostného ohradenia pri výškovom rozdiel viac ako 500 mm. Časť na spevnenej ploche musí byť bez konštrukcie. Priestor pod vysunutou časťou terasy musí byť upravený a udržiavaný podľa požiadaviek sekcie životného prostredia.

Terasa a prvky verejného priestoru

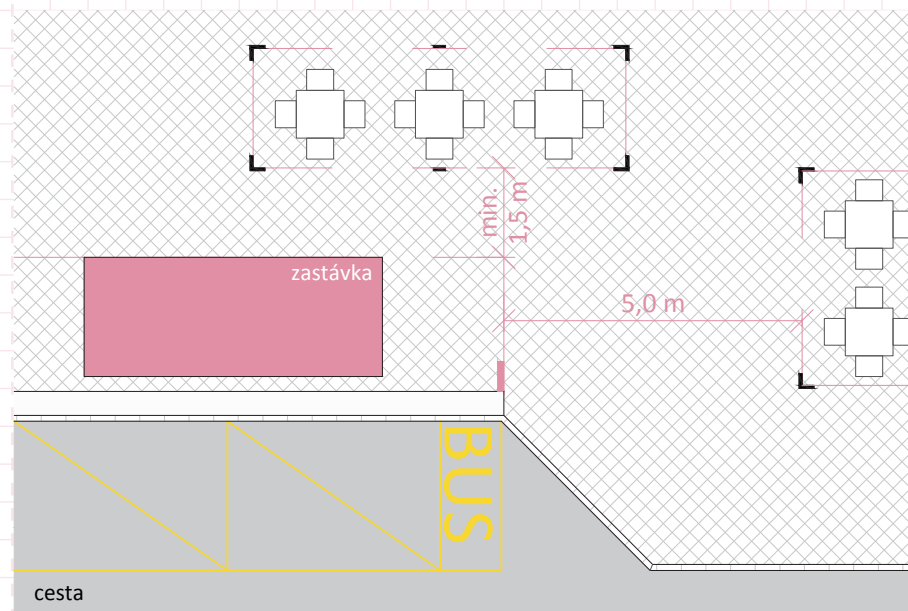
Terasa pri cyklotrase

- S odstupom min. 0,25 m od krajnej hrany cyklotrasy

Terasa pri zastávke MHD

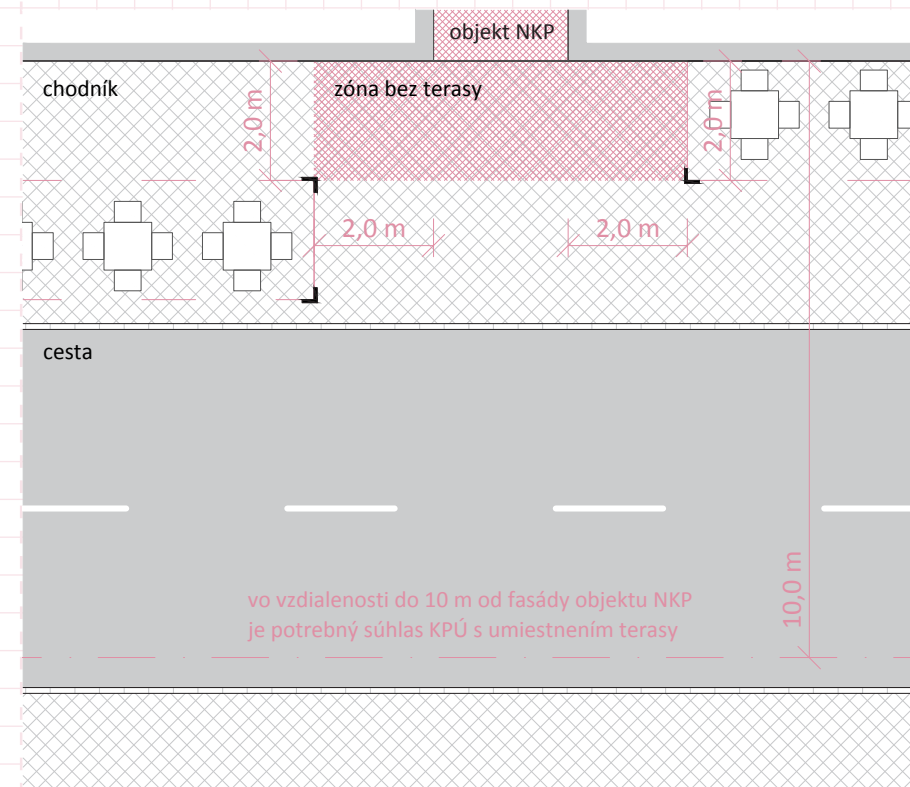
- S odstupom min. 5 m od krajnej hrany autobusového nástupišťa, resp. so zachovaním minimálneho prechodu 1,5 m medzi zadnou stranou objektu zastávky a terasou.

Ostatné situácie

Terasa pri pamiatkovom objekte

- Objekty s pamiatkovou ochranou majú mať dostatočný priestor okolo hranice svojho pôdorysu (vizuálna ochrana), a to min. 2 m od fasády aj hrán objektu. Pri umiestnení terasy v priestore do 10 m od fasády objektu s pamiatkovou ochranou je nutný súhlas KPÚ.

20 Vhodný príklad minimálneho sedenia v parapete okna prevádzky. Terasové sedenie nevytvára bariéru a zachováva dostatočnú šírku chodníka.
Bratislava, Klobučnícka

21 Nevhodný príklad umiestnenia konštrukcie (pódia) terasy na spevnenej ploche v takmer rovinatej ploche bez výrazných nerovností. Zároveň je terasa prekážkou v pohybe chodcov, keďže sa jedná o solitéra v rámci celej ulice.
Bratislava, Obchodná ulica

22 Nepriprustná podoba celouzatvorenej terasy vo významnom verejnom priestore pamiatkovej rezervácie, ktorá pôsobí svojou formou skôr ako stavba.
Bratislava, Hviezdoslavovo námestie

23 Príklad vhodnej podoby terasy s konštrukciou v zelenom páse. Zároveň je vhodne vyriešená subtilná konštrukcia tienenia a jednoduchý stohovateľný mobiliár.
Bratislava, Párickova ulica

24 Vhodný príklad visutej terasy nad terénom s presahom až do vodnej plochy. Ohradenie terasy má v tomto prípade bezpečnostný charakter. Doplnková subtilná konštrukcia osvetlenia môže slúžiť aj ako tienenie, čo je tiež vhodné riešenie. Jej farebné riešenie by však malo byť neutrálne.
Bratislava, Strkovecké jazero

25 Vhodný príklad umiestňovania terás v zelenom páse so stromami. Situácia ukazuje ako využiť plochy vedľa chodníka a nezužovať tak priechodnosť pre chodcov. Vhodné je doplniť bezbariérový prístup z chodníka a zväčšiť odstup terasy od kmeňa stromu. Forma tienenia terás by mala byť riešená bez výrazného trojuholníkového tvaru, len do sklonu 10°.
Bratislava, Košícká ulica

26 Vhodný príklad ambulantného predaja na ulici s intenzívnym pohybom peších. Prevádzky majú jednoduchý stohovateľný mobiliár, ktorý pri ukončení prevádzky uložia do automobilu a odídu s ním. V tomto prípade je ale nutná konzultácia so životným prostredím, kvôli prítomnosti ohrevných zariadení kuchyne priamo pod korunami stromov.
Bratislava, Poľná ulica

27 Nevhodné umiestnenie terasy na úplne rovnej spevnenej ploche s použitím konštrukcie (pódia), s masívnym mobiliárom a s pevným uchytaním terasy do spevnenej plochy.
Bratislava, Martinčekova ulica

28 Príklad nevhodného umiestnenia kontrastného koberca na spevnenú plochu. V prípade spevnených plôch je možné umiestňovať pod terasu konštrukciu iba v prípade nerovnosti terénu.
Bratislava, Kollárovo námestie

29 Nerešpektovanie vodiacích pásov pre slabozrakých je nepripustné. Terasy a ich prvky je možné osadiť vo vzdialenosti min. 1 m od okraja ochranného pásu pre slabozrakých.
Bratislava, Černyševského ulica

30 Príklad vhodného riešenia tienenia s prírodným ohradením zo zelene. Osadenie stojanov na bicykle na nespevnenej ploche nie je vhodným riešením a je nutné ho koordinovať s materiálom: Princípy a štandardy stojanov na bicykle.
Bratislava, Ochoťnícka ulica

31 Príklad vhodného umiestnenia terasy na spevnenej ploche vo vlastnom koridore, ktorý neobmedzuje pohyb chodcov a je výškovo oddelený. Nevhodné je však umiestnenie ohrievačov v tesnej blízkosti zelene, resp. pod korunami stromov.
Bratislava, Pribinova ulica

Prílohy

V rámci tvorby princípov a štandardov exteriérových terás sme pristúpili aj k vytvoreniu **nástroja** na zjednodušenie podania žiadosti a následného povolenia zabratia verejného priestranstva pre účely zriadenia exteriérovej terasy. Jedná sa o jednoduchý formulár, ktorého súčasťou sú otázky rozdelené do 6 častí týkajúcich sa základných informácií o žiadateľovi, lokalite a o samotnej exteriérovej terase.

Žiadosť o zaujatie verejného priestranstva je **určená pre prevádzky a žiadateľov**, ktorí majú záujem si na pozemku mesta zriadiť exteriérovú terasu. Vyplnený formulár bude súčasťou žiadosti predkladanej mestu. Na základe tohto formuláru **mesto vyhodnotí** oprávnenosť k zriadeniu terasy a vyjadrí svoje stanovisko k podanej žiadosti.

Žiadosť o zaujatie verejného priestranstva

1. Základné informácie

a. Typ žiadosti

- i. Nová terasa ☐ Áno ☐ Nie
- ii. Zmena/rozšírenie terasy ☐ Áno ☐ Nie
- iii. Obnovenie žiadosti/terasy ☐ Áno ☐ Nie

b. Dĺžka zaujatia priestranstva

- i. Celoročné ☐ Áno ☐ Nie
- ii. Sezónne (1.máj – 31.október) / letné ☐ Áno ☐ Nie
- iii. Sezónne (1.november – 31.apríl) / zimné ☐ Áno ☐ Nie
- iv. Jednorazové/Dočasné ☐ Áno ☐ Nie

2. Informácie o prevádzke

a. Popis činnosti

b. Vnútorná kapacita

 miest

c. Počet toaliet/pisoárov a umývadiel

- i. Muži ks
- ii. Ženy ks
- iii. Imobilní ks

3. Umiestnenie terasy

a. Na spevnenej ploche

- i. Chodník ☐ Áno ☐ Nie
- ii. Pešia zóna ☐ Áno ☐ Nie
- iii. Námestie, promenáda, nábrežie ☐ Áno ☐ Nie
- iv. Parkovacie miesto/Cestná komunikácia ☐ Áno ☐ Nie
- v. Mlat/Štrk/Iné spevnené povrchy ☐ Áno ☐ Nie

b. Na zelenej ploche		
i. Trávnatá plocha	☐ Áno ☐ Nie	
ii. Plocha bez trvalého trávnateho porastu	☐ Áno ☐ Nie	
iii. Iné nespevnené plochy	☐ Áno ☐ Nie	
4. Informácie o terase		
a. Dĺžka fasády prevádzky	_____	m
b. Šírka pešieho pásu bez terasy (chodník, pešia zóna)	_____	m
c. Šírka terasy	_____	m
d. Dĺžka terasy	_____	m
e. Výška terasy (vrátane tienenia)	_____	m
f. Plocha terasy	_____	m ²
g. Počet stolov	_____	ks
h. Počet stoličiek	_____	ks
i. Celková kapacita	_____	mies
j. Prvky verejného priestoru, ktoré sa nachádzajú v tesnej blízkosti terasy (lavička, kôš, lampa, značka, ap.) a vplyv terasy na ich užívanie		
i. Aké	_____	
k. Ak sa terasa nachádza pri obytnej budove, uviesť vzdialenosť od najbližšieho okna (na výšku a na dĺžku)	_____	m
5. Skladba terasy		
a. Tvar terasy	_____	
b. Konštrukcia terasy / pódium	☐ Áno ☐ Nie	
i. Typ (konštrukcia, kotvenie, farebnosť, materiál)	_____	

c. Ohradenie			
i. Zábradlie	☐	Áno	☐
ii. Kvetináč	☐	Áno	☐
iii. Typ (konštrukcia, kotvenie, farebnosť, materiál)	<input type="text"/>		
d. Bočné steny (plné, uzavreté)		☐	☐
i. Transparentnosť	☐	Áno	☐
ii. Počet bočných stien / Celková dĺžka	<input type="text"/>		m
iii. Typ (konštrukcia, kotvenie, farebnosť, materiál)	<input type="text"/>		
e. Tienenie - prestrešenie			
i. Mobilné (slničník)	☐	Áno	☐
ii. Pevné (markíza, pergola)	☐	Áno	☐
iii. Typ (konštrukcia, kotvenie, farebnosť, materiál)	<input type="text"/>		
f. Informačný nosič		☐	☐
g. Osvetlenie		☐	☐
h. Chladiace a vykurovacie zariadenie		☐	☐
i. Iné drobné zariaďovacie a mobiliárové prvky		☐	☐
i. Aké	<input type="text"/>		

6. Prílohy ktoré je nutné priložiť ku žiadosti

a. Situácia a rezy terasy v primeranej mierke, súčasťou situácie bude:

- zakreslenie umiestnenia terasy, stolov, stoličiek a iných prvkov mobiliáru do situácie s označením lokality a vstupmi do objektov,
- celkové rozmery a kóty terasy, odstupy od fasády, vzdialenosti od rozhrania, obrubníkov, od ostatných prvkov verejného priestoru, od vegetácie, prechodové šírky na chodníkoch a podobne,
- plošné výmery, výškové kóty, sklony rámp a podobne.

b. Fotodokumentácia miesta (min. 3 charakteristické fotky).

c. Vizualizácia, príklady riešenia a iných realizácií, prípadne vizualizácie či 3D pohľady.

Bibliografia

Zahraničné manuály

Ordenança de terrasses de Barcelona : manual operatiu; <https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/101974>

Nova Ordenança de Terrasses Barcelona: <https://www.enginyersbcn.cat/media/upload//arxius/noticies/st/Guia%20info%20OMTerrasses.pdf>

Technické normy a pod.

STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií

STN 73 6102 Projektovanie križovatiek na pozemných komunikáciách

STN 73 6425 Stavby pre dopravu – Autobusové, trolejbusové a električkové zastávky

TP 048 Navrhovanie debarierizačných opatrení pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie na pozemných komunikáciách

TP 085 Navrhovanie cyklistickej infraštruktúry

VZN č. 5/2018 o starostlivosti o verejnú zeleň a ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy

Zásady ochrany pre vybrané sektory pamiatkovej rezervácie, KPÚ 2012

Zásady ochrany pamiatkového územia Pamiatková zóna Bratislava – centrálna mestská oblasť, KPÚ 2015

Spracovateľský kolektív

Autorský tím (MIB)

Adam Lukačovič, Roman Žitňanský

Autorská spolupráca

Petra Šingerová, Michal Marcinov, Oto Nováček, Ján Urban,
Mária Pružincová

Odborní konzultanti

Peter Bali, Michaela Korpová, Natália Foltinovičová,
Tomáš Pavelka, Jana Hlavová,
Pavel Vrabec, Anna Pivková

Grafická identita

Martin Bajaník

Grafická úprava

Barbora Gavláková, Vojtech Ruman

Zdroje fotografií

Adam Lukačovič: 4,6,8,21,23,24,25,27,28;

Roman Žitňanský: 2,3,5,7,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,31;

Zora Paulíniová: úvod, 22;

Ján Urban: 1,29;

Petra Šingerová: 30;

zdroj <https://www.google.com/maps/> – Bryan SK – Trh Poľná: 26.

Manuál verejných priestorov

Princípy a štandardy vonkajších terás

Metropolitný inštitút Bratislavy

Sekcia verejných priestorov

Primaciálne námestie 1

814 99 Bratislava

© Metropolitný inštitút Bratislavy, Bratislava 2021

Manuál verejných priestorov/Princípy a štandardy vonkajších terás

V Bratislave v roku 2021 vydal Metropolitný inštitút Bratislavy.

Akékoľvek modifikácie publikácie sú možné len

so súhlasom vydavateľa. Publikácia je k dispozícii voľne na

stiahnutie. Šírenie je možné len s uvedením zdroja.

Verzia 1.02

www.manual.mib.sk